Զ· ՏԱՐԻ 1768 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 24 ՏՐԷ 4382 — Հ· Տ· 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 — Ն· Տ· 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 — ՀԻՃՐ· 20 ՐԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1307 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرەولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան [illegible]	160
» »	Վեցամսեայ »	80
» »	Եռամսեայ »	40
Գաւառաց »	Տարեկան »	200
» »	Վեցամսեայ »	100
Օտար երկիրներէ	տարեկան ֆրանք	56
» »	վեցամսեայ »	28

Իւրաքանչիւր [illegible] Տնօրէնութեան վրայ է [illegible] գրուած [illegible] կամ գրութիւն ետ չղրկուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1889

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆ

Նախամեծար կը համարինք այս համեստ խորագրով սկսիլ մեր խօսքը, քան «Պատրիարքական Խնդիր» աւելի շողշողուն խորագրով, թէեւ չենք անգիտանար թէ ոմանց կամէութեանց կամ հակամիտութեանց աւելի պիտի համաձայնէր այս վերջին բառ· Դժուար չէ սակայն ցոյց տալ թէ այսպիսի խնդիր մը անդէպ և անտեղի է արդի ժամանակիս և այժմեան հանգամանաց մէջ· Լը Թիւրք իւր երեքշաբթի աւուր թուով լուր մը հրատարակած էր, իբր թէ անձինք ոմանք անցեալ կիւրակի ցոյց մ'ըրած լինին Ամեն· Տ· Խորէն Ս· Պատրիարք Հօր դէմ· «Ցոյց» անուան արժանի բան մը արդարեւ գոյութիւն չէր ունեցած, և չենք ալ բաղձար որ գոյութիւն ունենայ· Ոմանց անորոշ և անիմաստ կամէութիւնները չենք կրնար «ցոյց» անուամբ մկրտել· Պէտք չկայ մինչեւ եօթներորդ երկինքը բարձրացնելու Ամեն· Տ· Խորէն Պատրիարքը՝ սա եզրակացութեան գալու համար թէ իւր պաշտօնավարութիւն ազգային ընդհանուր գժգոհութիւն պատճառելու հանգամանք չէ ունեցած· Տարիէ մ'ի վեր որ կը պաշտօնավարէ, Ն· Սրբազնութիւն ազգային գործոց կը նախագահէ պարտ ու պատշաճ լրջութեամբ ու պարտաճանաչութեամբ· Ազգային շահուց հակառակ ձեռնարկներու մէջ չգտնուելէ զատ, իւր կարողութեան չափով այդ շահուց ծառայելու հետամուտ եղած է· Ամեն առթիւ Ազգին հաւատարմական զգացմանց թարգման հանդիսանալով, Կայս· Կառավարութեան հետ յարաբերութեանց բարելաւութեան համար իւր բաժին ինկած ջանքն ու գոհողութիւնը չէ խնայած· Խելահաս Հայ մը չկայ որ չզգայ թէ փափուկ հանգամանաց մէջ կ'ապրինք, և մեծ խոհեմութեամբ և իմաստութեամբ պէտք է շարժիլ՝ ազգային գործերն աւելի մեծ դժուարութեանց չմատնելու համար· Ամեն Պատրիարք նոյն հանգամանաց մէջ չի գտնուիր, և հետեւապէս միեւնոյն բանը չի կրնար ընել· Բայց Ամեն· Տ· Խորէն Ս· Պատրիարք Հայրը թէ՛ Տէրութիւնն և թէ Ազգը գոհացնող պաշտօնավարութիւն մը իրեն կէտ նպատակի դրած էր, և այս հիմնական գաղափարին ցայս վայր հաւատարիմ մնացած է· Իրաւ, մեք իսկ այս սիւնակաց մէջ մերթ ընդ մերթ ձայն կը բարձրացնենք ազգային գործոց վիճակին բարւոքում մը պահանջելով· Բայց չենք անտեսեր թէ ամեն բան Պատրիարքէն չի կրնար սպասուիլ· Եթէ կան ցուցարարութեան թեկնածուներ, մեծ սխալ կը գործեն այս հիմնական ճշմարտութիւնն անտես ընելով· Պատրիարքը սահմանադրական գործիչ մ'է· Կը գործէ Վարչութեան կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց որոշումներուն համեմատ, որոց թէ՛ Նախագահն է և թէ գործադիր գերագոյն պաշտօնեայն· Ցորչափ Ազգ· Վարչութեան և զիրենք ընտրող Երեսփոխանութեան հետ համամիտ է Պատրիարքը, պատասխանատուութենէ զերծ կը մնայ· Ցայնժամ եւեթ ուղղապէս պատասխանատուութեան ներքեւ կ'իյնայ, երբ Ազգ· Վարչութեան և Երեսփոխանութեան կամաց հակառակ շարժի, անոնց օրինաւոր որոշումները չգործադրէ, անոնց գծած ուղղութենէն շեղի, և անձնական ընթացք մը գնէ ինքն իրեն համար, որ Ազգին օրինաւորապէս արտայայտեալ կամաց հակառակ կուգայ· Բայց հարկ չկայ երկարաբանութեան՝ ցոյց տալու համար թէ Ամեն· Տ· Խորէն Ս· Պատրիարքն այս կացութեան մէջ չի գտնուիր ամենեւին· Ազգն այսօր ունի վերակազմեալ Երեսփոխանութիւն մը, և անոր ստուար քուէով բխած Նորակազմ Քաղաքական Ժողով մը, որ ընդհանուր վստահութիւն և համարում կը վայելէ· Եթէ այսպիսի Վարչութեան մը հետ հակառակութեան մէջ գտնուէր Պատրիարքը, ներելի էր ոմանց՝ Վարչութեան կողմը բռնել Պատրիարքին դէմ, և այլոց՝ Պատրիարքին կողմը բռնել Վարչութեան դէմ· Բայց անսուտ իրողութիւնն այն է թէ Պատրիարք և Վարչութիւն համամիտ, համախոհ և համաձայն են ամեն կէտերու վրայ, եւ Երեսփոխանական մեծամասնութիւնն իւր վստահութեամբ կը շարունակէ պատուել թէ՛ զՊատրիարքն և թէ զՎարչութիւնն· Ըստ ոմանց, կ'արժէ որ Ն· Ամենապատուութիւն աւելի շեշտէ իւր ընթացք· Բայց համեմատութեան խնդիր մ'է այս, որոյ վրայ ճշգրիտ գաղափար կրնան կազմել անո՛նք միայն որք գործոց գլուխն են· Եթէ Վարչութեան կրկին Ժողովներն հարկաւոր և կարեւոր դատեն Պատրիարքական գործունէութեան զօրացում մը, չենք կարծեր թէ Տ· Խորէն Պատրիարքն, որ սահմանադրական Պատրիարքի պարտաճանաչութիւնը վերին աստիճանաւ ունի, իւր սահմանադրական խորհրդատուաց որոշման հակառակ շարժի· Պէտք է թողուլ որ այս բաները Պատրիարք և Վարչութիւն իրենց մէջ տնօրինեն· զի չէ թէ մեր մէջ և զմեզ շրջապատող հանգամանաց մէջ, այլ ամենէն սահմանադրական ազգաց մէջ իսկ կարելի և ներելի չէ վարչական գործունէութեան փափուկ կէտերը փողոցային վիճաբանութեան առարկայ ընել·

Պէտք չունինք մանաւորապէս յիշեցնելու թէ Լը Թիւրքի յիշածին նման ցոյցի մը հեղինակներն՝ եթէ երբեք գտնուին՝ ո՛րպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ կը մնան· Բաւ է փափկութեամբ ակնարկել թէ իրենց ենթադրածէն բոլորովին տարբեր շահերու գործիք կը լինին· Ո՛չ թէ հակառակ ցոյցերու, այլ համրային աջակցութեան կը կարօտի Ամեն· Տ· Խորէն Պատրիարք՝ իւր բարձր պաշտաման փափուկ պարտաւորութիւնները պարտ ու պատշաճ կերպով ի գործ դնելու համար դժուարին հանգամանաց մէջ· Կ· Պոլսոյ մէջ Պատրիարքական պաշտօններն յաւիտենական չեն· բայց Ամեն· Տ· Խորէն Պատրիարք իւր պաշտօնավարութիւնն արդիւնալից հանդիսացնելու չափ երկար ժամանակ Պատրիարքական Աթոռին վրայ չէ մնացած· Անիրաւութիւն է զինք բաղդատել այնպիսի Պատրիարքաց հետ որք բաւական երկար ժամանակ պաշտօնի վրայ մնացած լինելով, ազգային շահերն ու զգացումները մօտէն ուսումնասիրելու և ըստ այնմ շարժելու ժամանակ և պատեհութիւն գտած էին· Այն սրբազան նախորդաց մէջ կան որք իրենց պաշտօնավարութեան առաջին մէկ երկու տարւոյ մէջ դժգոհութիւն պատճառած էին, բայց յետոյ, պարագայից զօրութեամբ, որք ամեն փաստերէ աւելի համոզիչ են, գովելի բարեշրջումներ ունեցան, և ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառեցին· Արդարութիւնը կը պահանջէ ժամանակ և պատեհութիւն տալ նաեւ մեր արդի Ս· Պատրիարք Հօր՝ իւր վրայ դրուած յոյսերն աւելի կատարելապէս արդարացնելու համար· Համոզուած ենք ուրեմն թէ Լը Թիւրքի ծանուցածին նման ձգտումներ անդէպ և անտեղի են, և այնպիսի ձգտումներ տածողներ ցաւալի թեթեւութեամբ կը շարժին·

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԴԷՊՔԵՐՆ ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Կ· Պոլսոյ Տուն և Փեթերսպուրկի Ինֆլուէնզան սկսած են ճարակել ո՛չ միայն ի Փարիզ, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց երէկ, այլ և ի Պերլին և ի Վիեննա, և կ'երեւի թէ բոլոր Եւրոպա զերծ չպիտի մնայ այս համաճարակէ· Կարելի է բացառութիւն կազմէ Անգլիա, որ յԵւրոպա տիրող ուրիշ համաճարակներէ եւս զերծ մնացած է յանցեալումն, շնորհիւ իւր ողջապահիկ նպաստաւոր հանգամանաց·

—Աւստրիոյ նախարարապետ Թաաֆֆէ կոմսին խորհրդարանական մեծամասնութիւնը կազմող կուսակցութիւնք և խմբակք կարգ մը ժողովներ ըրին, և յետ երկար վիճաբանութեան, որ Չեխերուն և աւստրիական ազնուականութեան ծայրայեղ կաթոլիկներուն անհամաձայնութենէն ծագում առած է, որոշեցին միահաղոյն ոյժ տալ նախարարութեան, որուն կը սպառնայ գերմանական կուսակցութիւնն·

—Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մէջ ձեան փոթորիկներ շատ մը արկածներ պատճառեցին· Մարդոց կորուստ եւս կը նշանակուին այլ և այլ կողմերէ·

—Լոնտոնի Լորտ-Քաղաքապետին նախագահութեան ներքեւ, որ նշանաւոր վաճառական մ'եղած է ժամանակաւ և այժմ ալ շատ հարուստ մարդ մ'է, անգլիական ընկերութիւն մը կազմուած է, Վիեննայի գլխաւոր թղթագործարաններն և տպարանները գնելու նպատակաւ· Բանակցութիւնք այս օրերս յաջող ելք մ'ունեցած լինելով, նոր տարւոյն սկիզբը Վիեննայի այս գլխաւոր տուներ պիտի ծախուին և անգլիական մեծ ընկերութիւն մը պիտի լինին· Այս ձեռնարկութեան թելադրիչն և վարիչն եղած է Լոնտոնի մեծագոյն տպարաններէն միոյն տէրը·

ԷՄԻՆ ԵՒ ՍԹԷՆԼԻ

Զանզիպարի անգլիական ընդհանուր հիւպատոսին տնօրինութեամբ, Պ· Սթէնլիի և Էմին փաշայի կարաւանին եգիպտացի սպայք և զօրականք Մոմպասա ղրկուեցան, ուր Խտիւին հրամանաւ ղրկուած եգիպտական մարտանաւը պիտի նստին և յԵգիպտոս պիտի վերադառնան·

—Պ· Սթէնլի անգլ· ընդհանուր հիւպատոսին հետ Թիւրքիզ անգլ· մարտանաւն երթալով, կիւրակնօրեայ պաշտաման ներկայ գտնուեցաւ· Երբ մարտանաւը մտաւ, եռանդագին ընդունելութիւն գտաւ նաւաղներէն, որք կայմերուն վրայ շարուեցան, և քանիցս ջերմապէս կեցցէներ արձակեցին· Պ· Սթէնլի խօսք ուղղելով նաւաղներուն, ըսաւ թէ երբեք աւելի կայտառ և կորովի չէր զգացած ինքզինք· Իւր գործը վերջացած չի համարիր, իւր ապագան Ափրիկէի մէջ կը տեսնէ, և համոզուած է թէ իւր գործին մեծագոյն մասն ասկէ ետքն է տակաւին·

—Պ· Սթէնլի, թէեւ սրտով կորովի, բայց մարմնով յոգնած մարդու երեւոյթ ունի· մազերն ու մօրուքը ճերմկցած են, և այս երեք տարւոյ մէջ չափէն աւելի ծերացած կը թուի· Ֆիզիքական այս աննպաստ երեւոյթին յառաջ բերած տպաւորութիւնը փարատելու համար է անշուշտ որ Պ· Սթէնլի իւր ձեռնարկած գործին մէջ յարատեւելու հաւաստիք կուտայ զինք տեսնողներուն·

—Այս առթիւ լուր կուգայ Ուկանտայէ թէ յոյս կայ որ Մուանկա վերստին ձեռք անցունէ իւր պետութիւն, որուն արաբ գերեվաճառք տիրած են· Մուանկա մկրտուած է ի ձեռն ֆրանսացի միսիոնարաց, և Անգլիացւոց աջակցութիւնը կը վայելէ·

—Վիլհելմ կայսեր կողմէ առ Պ· Սթէնլի ուղղեալ հեռագիրն անգլիերէն էր և առ «Տոքթ· Էմին փաշա» ուղղեալ հեռագիրը՝ գերմաներէն· Թէեւ եգիպտական ծառայութեան մէջ մտած և կը կարծուի թէ նաեւ մահմետականութիւն ընդունած է, բայց Էմին փաշա՝ Գերմանաց համար՝ Գերման մ'է միշտ, և հպատակ Վիլհելմ կայսեր, ինչպէս Վիսման հազարապետին հեռագրէն ալ երեւցաւ երէկ·

—Զանզիպար եկած նորագոյն տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ տարակոյս չէ մնացած գերմանացի Տքթ· Փեթերսի իւր բոլոր կարաւանին հետ ջարդուելուն· Կը յիշուի թէ Տքթ· Փեթերս Էմին փաշան ազատելու կ'երթար· 1,200 Սոմալիներ գիշերային պաշարելով գերմանական կարաւանը ջարդած են զՏքթ· Փեթերս իւր գերմանացի և բնիկ հետեւորդաց հետ, որոց մէ մարդ չէ ազատած·

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Ժերոմ Նափոլէոն իշխանին կրտսեր որդի Լուի Նափոլէոն իշխան, հեռագիր մ'ուղղելով իւր մօր, Քլոթիլտ Իշխանուհւոյն, կը պատմէ Ռուսիոյ արքունեաց մէջ իւր գտած ընդունելութիւնն, և կ'ըսէ· «Զարը զիս կոչեց հօրեղբօրորդի (mon cousin*), և խօսեցաւ բարեկամական կապերու վրայ որք կային Նիկոլա կայսեր և իմ պապուս Ուեսթֆալիոյ թագաւորին միջեւ, (եղբայր Նափոլէոնի Առաջնոյ)· Կայսերական պալատան մէջ ընտանեկան հացկերոյթի մը հրաւիրուեցայ, ուր Զարուհին մեծ բարեացակամութիւն ցոյց տուաւ առ իս·»

Ինչպէս յայտնի է, Լուի Նափոլէոն իշխան, իտալեան բանակին մէջ ունեցած սպայութեան պաշտօնը թողլով, ռուս բանակին մէջ պաշտօն խնդրած, և Նիժնի Նովկորոտի հեծելագնդին գեր-հազարապետ կարգուած է·

Այս անուանում և Զարին համակրական ցոյցերը նոր արտայայտութիւն մ'են Ռուսիոյ ֆրանսասէր զգացմանց·

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Վիեննա, 12 դեկտ·— Անգլեւաւստրեան դրամատունն արտաքին գործոց նախարարութեան դիմեց՝ նորա պաշտպանութիւնը խնդրելով Սերպիոյ աղի մենավաճառի գործին մէջ, քանի որ սերպ կառավարութիւնն իւրացուցած է նոյն դրամատան վայելած մենաշնորհը Սերպիոյ աղի շահագործութեան մասին· Բալնօքի կոմս խոստացաւ ազդու միջամտութիւն մ'ընել·

—Վէզել, (Բրուսիա), 12·— Վաճառական Սանֆթլեպըն բանտարկեցաւ՝ Կրաւտենցի և Թորնի ամրութեանց յատակագծերը ռուս սպայի մը յանձնելուն համար·

—Էսէն, 12·—Պ· Քրուփ կէս միլիոն մարք նուիրեց սնտուկի մը հաստատման համար, որ դրամ փոխ պիտի տայ իւր գործարանաց բանուորներուն·

—Պերլին, 12·—Պերլինի ընտրական երրորդ շրջանակին մէջ քաղաքային խորհրդոյ անդամոց համեմատական ընտրութիւն կատարուելով, երեք Ընկերվարականք և մէկ Արմատական (Պ· Լիւկէն Ռիխթէր) ընտրեցան·

—Փարիզ, 12·— Վաճառականութեան և արհեստագործութեան բարձրագոյն խորհրդոյ նստին մէջ, նախարարապետ Պ· Թիրառ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը տնտեսական և մաքսային խնդիրը չկարգադրած կը փափաքի նախ և առաջ շահակից դասերուն կարծիքն իմանալ, և հետեւապէս պէտք է որ խորհուրդը հարցարան մ'ուղղէ Ֆրանսայի բոլոր Առեւտրական Սենեակներուն՝ առեւտրական դաշնագրոց վրայ· Այս աշխատութիւնը կատարելու համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ·

—Ցինցինատի, 11· (Ամերիկա) —Օփերայի թատրոնին մէջ ներկայացման մը պահուն հրդեհի սուտ լուր մը ելաւ· Հանդիսականք շուարեցան, և խառնշփոթութեան մէջ, շատ մը անձինք վտանգեցան· 10 անձինք մեռան եւ վիրաւորեալք երեսունէ աւելի են·

—Պրիւքսէլ, 12·— Հակագերեվաճառական Դեսպանախորհուրդը պաշտօնապէս շնորհաւորեց զՊ· Սթէնլի, և խորին երախտագիտութիւն յայտնեց մարդկութեան դատին մատուցած իւր մեծամեծ ծառայութեանց համար· Խնդրեց Պ· Սթէնլիէ իւր համակրանքն յայտնել առ Էմին փաշա և ապաքինութեան համար իւր ջերմագին բարեմաղթութիւնները·

—Զանզիպար, 11·—Գերման զօրքերն, ընդ հրամանատարութեամբ Վիսման հազարապետի, յարձակեցան հրոսապետ Պուշիրիի վրայ, որ փախաւ·

—Բուքրէշ, 12· — Վերջին շաբթուն մէջ, աստ եւս երեւցաւ Ինֆլուէնզան, յորմէ 59 անձինք վարակեալ գտնուեցան, որոց 28ը տեղւոյս պահապան զօրաց մէջէն·

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Փարիզեան ոստիկանութիւնը շատ մը զգուշական միջոցներ ձեռք առած էր դեկտ· 9ի նստին առթիւ, յորում Երեսփ· Ժողովն ունէր վիճաբանել Պ· Ժոֆրէնի ընտրութեան վրայ· Կը յիշուի թէ Փարիզի Մոնմարթրի ընտրական շրջանակէն Զօրավար Պուլանժէ ընտրուած էր, բայց օրինապէս ընտրելի չլինելով, իրմէ ետքն եկող Պ· Ժոֆրէն երեսփոխան հռչակուած էր ընտրական ժողովէն· Երեսփ· Ժողովը պիտի որոշէր վերջնապէս թէ Պ· Ժոֆրէ՞ն թէ Զօր· Պուլանժէ երեսփոխան է Մոնմարթրի·

Ժողովասրահն և ունկնդրաց յատկացեալ վայրք խուռն բազմութեամբ լի էին· Պուլանժէի հաւատարիմ թիկնապահը՝ Պ· Լակէռ՝ ջերմագին բանիւք պաշտպանեց զօրավարին ընտրութիւնը· Ըսաւ թէ անոր դէմ Գերագոյն Ատենէն արձակեալ վճիռն անզօր է ընտրական իրաւունքէն զնա զրկելու· զի այս վճիռ ամօթալի անիրաւութիւն մ'է, և կառավարութիւնն անպատիւ ընթացք մ'ունեցած է՝ անօրինակ ճնշում մ'ի գործ դնելով ընտրողաց վրայ· Ապա խօսեցան նախկին նախարարապետ Պ· Պրիսոն և Ռէփիւպլիք Ֆրանսէզի երիտասարդ տնօրէն Պ· Ժոզէֆ Ռէյնաք, որ իւր առաջին ճառն արտասանեց Ժողովոյն մէջ, եւ ջերմագին ծափեր խլեց·

(*)· Վեհապետաց մէջ սովորութիւն է այս անուամբ կոչել վեհապետական գերդաստանաց կրտսեր անդամները· Ռուսիոյ պաշտօնական լրագիրք եւս իբրեւ կայսերազուն իշխան կը նկատեն զԼուի Նաբոլէոն իշխան·

— 23 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ՈՃԻՐ ՄԸ

—Կարելի է·

Եւ յարեց դառն շեշտով մը զոր չ'կրցաւ զսպել·

—Յանցանքը քուկդ չէ, այնպէս չէ՞, Ֆէրնանտ·

—Եթէ դու մեռնիս, ես չեմ ապրիր·

—Այդպէս կ'ըսեն, եւ մինչեւ խոր ծերութեան կ'ապրին·

—Մի՛ ընկճեր զիս, Իւրպէն, այնքա՛ն դժբաղդ եմ արդէն·

Ֆէրնանտ կ'արտասուէր, նուաղկոտ վիճակի մէջ·

—Մեկնելէ առաջ քանի մը կարգադրութիւններ ունիմ ընելիք, ըսաւ Վիլլատոն· Ներէ՛ որ թողում զքեզ·

—Գէթ երդուընցի՛ր ինծ, Իւրպէն, թէ զիս չ'տեսած չ'պիտի մեռնիս, թէ ինծ իմաց չտուած Պերժըրոյէն չ'պիտի հեռանաս·

—Կը խոստանամ·

Կոմսն իւր խցիկին մէջ առանձնացաւ· Ժամ մը մնաց հոն, քանի մը նամակներ գրեց, յետոյ պատրաստ ըլլալով մեռնիլ հանդարտ խղճով, եթէ վիճակն իրեն ելլէր, ճեմելիքն իջաւ ուր ապահով էր թէ կնոջը պիտի հանդիպէր·

Հոն էր արդարեւ· Զէր աղօթեր· Զէր արտասուեր· Աղօթելու զօրութիւն չ'ունէր, այնքա՛ն ընկճուած էր այդ ահռելի դէպքերէն, ո՛չ ալ կրնար այլեւս արցունք թափել· Աղբիւրը ցամքած էր·

—Անտրէն չ'պիտի՞ համբուրես, հարցուց Ֆէրնանտ·

—Ո՞ւր է·

—Երթամ բերեմ·

Քիչ վերջը վերադարձաւ մանկանը հետ· Անտրէ գրեթէ տասներկու տարեկան էր այժմ· Մեծ տղայ մըն էր եղած, բարեկազմ, եւ կը խոստանար հօրը նման գեղեցիկ ու նշանաւոր ըլլալ· Առանց անոր բան մը ըսելու եւ պատուակելով թէ առաւօտէն ի վեր տակաւին չէր տեսած զնա, Իւրպէն քանիցս համբուրեց զաւակը· Յետոյ, ճանբեց զնա, աչքովը անոր հետեւելով, մինչեւ որ աներեւոյթ եղաւ սանդուխին գլխէն, անփոյթ կերպով, առանց բնաւ կասկածելու թէ ժամ մը վերջը իր հայրը կրնար տուն բերուիլ, արիւնլուայ, մեռած·

Գալով Նօէլի, Ֆէրնանտ չհամարձակեցաւ անոր անունը տալ· Այդ զաւակն, ո՛չ թէ իրեն համար՝ որ մայրական գորովը, թէպէտ տխրութեամբ եւ դառն յիշատակներով խառն, չէր պակսած բնաւ, այլ կոմսին համար անիծեալ տղայ մը դարձած էր, ատելի տղայ մը, դժբաղդութեան նախասահմանեալ·

Վիլլատոն ժամացոյցը հանեց·

—Պէտք է որ մեկնիմ, ըսաւ· Ժամը տասն մէկին քառորդ կայ· Անկից մինչեւ Երեք-Կաղնիները հեռաւորութիւնը մէկ քառորդ ժամ է· Եթէ ժամը տասնմէկը քառորդ անցած Պերժըրօ չվերադառնամ, գիտցէք թէ մեռած եմ·

Ֆէրնանտ ծնրադրեց·

—Իւրպէ՛ն, պիտի մեկնի՞ս առանց ինծ ներելու· Զպիտի՞ գթաս վրաս·

Ամուսինը աչքերը ետին դարձուցած էր, յուզեալ, վարանոտ·

—Եթէ կնոջը չես ներեր, բարեկամս, գէթ մօրը ներէ՛· Վասն զի յանցաւորը մայրն է միայն· կինը քեզ դէմ չմեղանչեց բնաւ· Յանցաւորը մայրն է՝ զաւակը ամուսինէն աւելի սիրելուն համար·

—Լա՛ւ, ըսաւ խեղդուկ ձայնով մը, եթէ հարկ է որ մեռնիմ, չեմ ուզեր որ դու ապրիս առանց իմ ներումս ստանալու· Այդ բան գուցէ դժբաղդութիւն պատճառէր մեր զաւկին, եւ չեմ ուզեր· Կը ներեմ քեզ·

—Շնորհակալ եմ, ըսաւ կինը ցած ձայնով· Ա՛հ, ինչո՞ւ համար չեմ կրնար իմ կեանքս նուիրել քու կենացդ փոխարէն· Արդարութիւնը այդպէս կը պահանջէ, եւ այս կերպով գէթ կ'ապացուցանէի զքեզ որչա՛փ սիրելս·

Իւրպէն դէպ ի դուռն յառաջացաւ·

—Բառ մըն ալ, Իւրպէն·

—Բայց վերջինն ըլլայ· Զեմ ուզեր որ Թշուառականն ինծ սպասէ·

—Այո՛, վերջինը· Ներեցի՛ր ինծ· Պիտի մոռնա՞ս·

—Երբե՛ք·

Հեգ կինն՝ ուժասպառ, անկենդան, ինկաւ ճեմելիքին գորգին վրայ ուր ընդերկար մնաց նուաղեալ·

Վիլլատոն կոմսը դաշտին մէջ կը գտնուէր, մեծաքայլ յառաջանալով դէպ ի Պերժըրոյի քառուղին ուր կը գտնուէին Երեք-Կաղնիները·

Նախորդ օրերէն նուազ ցուրտ կ'ընէր· Գիշերը գետինները սառած էին· սակայն ժամ մէկէն ի վեր, դեկտեմբերի առաւօտեան դեղին մշուշները փարատած էին· Արեւը կը փայլէր երկնից երեսը եւ կը հալեցնէր ձիւները·

Քիչ յետոյ անտառն հասաւ, ու քանի մը վայրկեանէն Երեք-Կաղնիներուն մօտ·

Ո՛չ ոք կար· Առաջին հասնողն ինքն էր·

Ժամացոյցը նայեցաւ·

Ժամը տասնմէկին երեք վայրկեան կար·

—Դեռ կրնայ գալ ու ճշդապահ ըլլալ, մրմնջեց·

Մտքէն չ'անցուց թէ Ռընոտիէռ կրնար վերջին վայրկենէն երկիւղ զգալ ու տունը մնալ·

Միայն, գիտնալով որ ամէն բանի կարող էր, մտածեց թէ թշուառականը կրնար պահուըտած ըլլալ անտառին խորը, ծառի մը ետին, եւ գուցէ սպանութիւն մը գործել խորհէր·

Բարեբաղդաբար, այդ անտառ, ինչպէս ըսինք, բարձր ծառաստան մըն էր· Ամառը, ծառերուն տակ, մացառներ ու փշուտք որոց տակ քանի մը մարդիկ դիւրաւ կրնային պահուըտիլ· Սակայն ձմերան սառոյցները, անձրեւներն ու ձիւները վաղուց արդէն ծածկած էին մացառներն որք գետնի հաւասար եղած էին այժմ, եւ ձիւնապատ թանձր գորգ մը կը կազմէին· այնպէս որ, եթէ մարդ մը ծառաստանին մէջ գտնուէր, քիչ հեռաւորութեամբ, քառուղիին մօտ, կոմսը պիտի նշմարէր զայն·

Ժամ տասնմէկին, մարդ մը նշմարեց որ Սէրտօն գիւղին յանգող ճանբէն կուգար·

Ռընոտիէռն էր·

Աճապարելու երեւոյթ չ'ունէր, ու սովորական քալուածքով կը յառաջանար·

Քառուղին հասաւ· Երկու մարդիկ իրարու երես նայեցան առանց զիրար բարեւելու· Ռընոտիէռ կոմսին չափ հանդարտ կ'երեւէր· Այս վերջինը վերարկուին ներքին գրպանէն ատրճանակ մը հանեց·

—Հրազէնը խնամով լեցուցի, ըսաւ, այժմ, միակ ձեւակերպութիւն մը կայ կատարելիք, գիտնալու համար թէ մեր երկուքէն ո՛րը պիտի պարպէ·

—Այո՛·

—Սա հինգ ֆրանգնոց դրամն օդին մէջ պիտի նետեմ· Ո՞ր կողմը կ'ուզէք, պարոն, գի՞ր թէ պատկեր·

—Գիր, ըսաւ բժիշկն այն վայրկենին երբ դրամն, օդին մէջ նետուելով, կը տատանէր, իր ոստոստումներուն մէջ ունենալով մարդու մը մահը·

Ինկած պահուն, ձիւնին մէջ մխուեցաւ·

Երկու հակառակորդք գետին ծռեցան· Վիլլատոն ձիւնը մէկ կողմ ըրաւ մատին ծայրովը·

Գիր կողմն էր·

—Ձեր կարգն, պարոն, ըսաւ կոմսը, վերսկսեցէ՛ք·

Ռընոտիէռ դրամն առաւ· Մատները քիչ մը կը դողդղային· Արդեօք վիճակն իրե՞ն պիտի ելլէր· Ինքզինքը զսպեց·

Դրամն օդին մէջ էր·

—Գի՛ր, ըսաւ կոմսն հաստատ ձայնով մը·

Եւ ձիւնին տակ, այս անգամ, դրամը գիր ցոյց տուաւ·

—Կորուսիք, պարոն, ըսաւ ցրտութեամբ Վիլլատոն· Կը տեսնէք թէ դիպուածն արհամարհելու չէ միշտ· Դիպուածը շատ անգամ պարկեշտ մարդոց կողմը կը մնայ· Դուք պիտի մեռնիք·

Ռընոտիէռ՝ դեղնած՝ կզգար որ ճակատէն քրտինք կը հոսէր· Կոմսին խարազանի հարուածն արիւնոտ հետք մը դրոշմած էր իւր այտին վրայ· Քստմնելի երեւոյթ մը ունէր·

—Պարոն, կը փափագէի զձեզ քիչ մը զղջացած տեսնել·

—Զղջումը կրնա՞յ փրկել զիս·

—Կուզէի որ ներումն խնդրէիք այն հեգ և անմեղ կնոջմէն որուն կեանքը խորտակեցիք·

—Եթէ իրմէ ներումն խնդրեմ, պիտի խնայէի՞ք ինծ·

—Ո՛չ մէկ պարագայի մէջ·

(Շարունակելի)

Պուլանժէական երեսփոխանք իրենց կրցածին չափ աղմուկ և դժգոհութիւն յարուցին։ Ի վերջոյ, ժողովն 123 ի դէմ 370 քուէով մերժեց Պ. Տէրուլէտի առաջարկն, որ կը խնդրէր վաւերացնել Ջօր. Պուլանժէի ընտրութիւնն։ Յետոյ քուէարկութիւն կատարեցաւ Պ. Ֆիւզրրէի առաջարկին վրայ, որ կը խնդրէր չեղեալ համարել Մոնմարթրի բովանդակ ընտրական գործողութիւնն և նոր ընտրութիւն հրամայել. 243 ի դէմ 311 քուէով մերժուեցաւ այս առաջարկ եւս։ Արդ, քանի որ Ջօր. Պուլանժէի տրուած քուէները չեղեալ կը համարուէին և ընտրական գործողութիւնն իւր ամբողջութեամբ կը պահուէր, նախագահ Պ. Ֆլոքէ յայտարարեց թէ Պ. Ժոֆրէն Մոնմարթրի օրինաւորապէս ընտրեալ երեսփոխանն է։ Պուլանժէականք այս վճիռն ընդունեցին աղաղակ և հեգնական աղաղակաւ մը. «Կեցցէ՛ ընդհանուր քուէարկութիւն»։ Արժանաւոր կերպիւ վերջացնելու համար այս յուզեալ նիստ, Պ. Տէրուլէտ ի մենամարտ հրաւիրեց Պ. Մոնժօ, պատրուակելով թէ անարգական խօսք ըսած է Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան դէմ։

ԶԱՐՆ ԵՒ ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ

Իւր ի Պերլին այցելութեան ի յիշատակ, Զարը Վիլհէլմ կայսեր ղրկեց իւր անուան սկզբնատառը կրող ոսկի շքադրամ մը, որ համազգեստին վրայ կրելու սահմանուած է։ Թուլթուղով զօրավար Զարին մէկ ինքնագիր նամակին հետ այս ընծայն Պերլին տարաւ։

Ի ՀԱԲԵՇԱՍՏԱՆ

Հաբէշստանի մէջ քաղաքային պատերազմը դեռ կը շարունակէ, և Հաբէշք ամենայն վայրագութեամբ զիրար կը ջարդեն։ Մենելիք թագաւորին զօրավարք արիւնալի յաղթութիւններ տարին հանգուցեալ Յովհան թագաւորին զօրավարաց վրայ, որք անմերձենալի տեղեր քաշուեցան, յարմար առթիւ պատերազմը վերսկսելու համար։ Իտալիա ըստ կարելւոյն կ'օգնէ Մենելիք թագաւորին յաղթութեան, զի հանգուցեալ թագաւորին կուսակիցք հակառակ են իտալեան թեւարկութեան։

ՈՒ՞Ր ԷՐ ՏՐՈՎԱԴԱ

Տքթ. Շլիման քանի մը տարի յառաջ այս հարցման պատասխանել փորձելով, ենթադրեց թէ Փունարպաշին տեղն է ուր կառուցեալ էր Տրովադան։ Դարդանէլի անգլ. հիւպատոս Պ. Ֆրանք Քալվէրթ տեղական քննութիւններ կատարած լինելով, համոզուած յայտնեց գերման հնագէտին թէ Հիսարլըգ պէտք է լինի խնդրուած վայրն։ Այս թէութեան վրայ Տքթ. Շլիման խուզարկութեանց ձեռնարկելով, շատ մը հնութիւններ երեւան հանեց, ապացուցանող թէ Հիսարլըգի աւերակները Տրովադայի աւերակներն են, և իւր գիւտերն առանձին գրքով ծանօթացուց գիտնական աշխարհին։ Գերման հարիւրապետ Պէօթթիխէր վերջերս քննադատեց այս կարծիքը, և պնդեց թէ Հիսարլըգի աւերակները Տրովադայի չեն վերաբերիր, այլ ընդարձակ գերեզմանատան մը մնացորդ են։ Ասոր վրայ Տքթ. Շլիման Եւրոպիոյ հնագէտներն ի ժողով հրաւիրեց այս խնդիրը դատելու և վճռելու։ Պերլինէ եկաւ հնագրապետ Սթէֆֆէն. Վիեննայէ՝ Փրոֆ. Միյնան. Փարիզ մարդ չղրկեց. հարիւրապետ Պէօթթիխէր անձամբ ներկայ էր և Տքթ. Շլիմանի կ'աջակցէր Տքթ. Տէօրփֆէլտ, ճարտարապետ և տնօրէն Աթէնքի գերմանական հնախօսական կաճառին։ Յետ երկար քննութեանց, այս ժողով մերժեց Պ. Պէօթթիխէրի կարծիքն, և յայտարարեց թէ Տքթ. Շլիման չէ սխալած պնդելով թէ Հիսարլըգն է տեղին ուր կառուցեալ էր երբեմն Տրովադան, այն մեծ հեղինակն Հոմերական դիւցազներգութեան։

ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

[illegible] իբրեւ ծանրակշիռ խրոզութիւն մասնանիշ կ'ընէ Հնտախտի գոյութիւնն ի Պարսկաստան և Միջագետաց կողմն և նոյն ժամանակ Տէնկի և Ինֆլուէնցայի գոյութիւնն յԵւրոպա, և կը վախնայ թէ մի՛ գուցէ Հնտախտն յԵւրոպա անցնի, զի Ինֆլուէնցան ընդհանրապէս Հնտախտի նախաշաւիղն եղած է։

ԹԱՏՐՈՆ ԹԱՂԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Ի ԹԷԲԷ-ՊԱՇԸ

5րդ Ներկայացումն
հայ Թատերական խմբին
ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ
Պ. Պ. ՄԱՂԱՔԵԱՆԻ – ԿԻՒՐԵՂԵԱՆԻ
1889 Դեկտեմբեր 3, Կիրակի երեկոյ ժամ 7½

ԹԵՐԷԶԱ

Թատերգ. ի 5 արար

Հեղինակութիւն Ա. ՏԻՒՄԱ
Թարգմանութիւն Ս. ԹԳԼԵԱՆ

Մեծարգոյ հայ հասարակութեան բարոյական քաջալերութիւնէն խրախուսեալ կը փութանք մեր 5րդ ներկայացումն տալ, յուսալով որ ի նպաստ Ներսիսեան վարժարանի թատրոն վաղող հայ ժողովուրդը նոյնպէս պիտի փութայ պատուել սոյն ներկայացումն որ հայ թատերական վարժարանին յառաջադիմութիւնը պիտի ապահովէ։

ՄԱՂԱՔԵԱՆ ԵՒ ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ՆԻՍՏ Թ.

1 Դեկտեմբեր 1889

ԲԱՑՈՒՄՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Ազգային ժողովոյ Թ. նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի ներկայութեան յիսունէ աւելի երեսփոխանց։ Եկեղեցական դասէն ներկայ էին Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ, Գեր. Սէֆէրեան ու Խորէն Նար-Պէյ արքեպիսկոպոսունք, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս, և աշխարհականներէն՝ բազումք այն երեսփոխանց որք շարունակապէս բացակայ գտնուած էին շատ մը նիստերէ։ Հետեւաբար սովորականէն աւելի ոգեւորութիւն մը կը նշմարուէր ժողովասրահին մէջ։ Ունկնդիր ժողովուրդն եւս ո՛չ նուազ բազմաթիւ էր քան ուրիշ անգամներ։

Ժամ 3ին, ատեանը բացուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, և ատենադպրութեամբ Ազնուաշուք Տօքթ. Յ. Թիւրաքեան էֆէնտիի։

Ը. նստի ատենագրութիւնը նոր բաշխուած լինելով երեսփոխանց, վաւերացումը թողուեցաւ յաջորդ նստին։

Ատենապետ էֆ. ցաւ յայտնեց որ, թէեւ ի դիւանէ մասնաւոր հրաւիրագիր ուղղուած էր Քաղաքական Ժողովոյ անդամոց, սակայն անոնցմէ ո՛չ ոք կը գտնուէր Վարչութեան սեղանին առջեւ։ Ս. Նախագահը պատասխանեց թէ Խառն Ժողովը մինչեւ կէս օր նիստ ունենալուն պատճառաւ, ժողովականք մեկնած էին, սակայն կը յուսար թէ մի քանիները վերադառնային։ Եւ արդարեւ, քիչ վերջը եկան Քաղ. Ժողովոյ անդամներէն Միքայէլ էֆ. Մոմճեան և Յովհաննէս էֆէնտի Կրճիկեան։ Իսկ Կրօնական Ժողովոյ դիւանն ամբողջութեամբ ներկայ էր։

* *

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Հինգ երեսփոխանք գրաւորապէս յայտնած ըլլալով թէ անձնական տկարութեան պատճառաւ չպիտի կարենան ներկայ գտնուիլ այսօրուայ նստին, արձանագրուեցան իբր օրինաւոր բացակայ։

2. Պաղտատի երեսփոխան Կարապետ էֆ. Սէթեան անձնական ծանր զբաղմանց պատճառաւ հրաժարական գրած ըլլալով երեսփոխանական պաշտօնէ, այս պարզ հրաժարական ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ։

3. Դիւանական թղթոց կարգին մէջ կարդացուեցաւ Կրօնական Ժողովոյ մէկ գիրն որ գիտել տալով թէ ամենայն Հայոց Հայրապետի անուան յիշատակութեան և կաթողիկոսական խնդրոյն վրայ խօսուելու առթիւ՝ ոմանց կողմէ մերթ ընդ մերթ կծու ակնարկութիւնք տեղի կ'ունենան յատենի Ազգ. Ժողովոյ, կը հրաւիրէր զայնպիսիս պատշաճից սահմանն յարգել։

Սոյն գրոյն ընթերցման վրայ, միաբերան խօսք ուզեցին Յ. Գուրգէն, Ռ. Պէրպէրեան և Ա. Սուրէնեան էֆէնտիք։ Ատենապետ էֆէնտի յայտարարեց թէ այս առթիւ վիճաբանութիւն բանալու տեղի չկայ։ Յիշեալ երեք երեսփոխանք բողոքեցին, սակայն ժողովոյ միաձայնու պահանջման վրայ, ո՛չ ումեք խօսք տրուեցաւ։

* *

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Կաթողիկոսական Խորհրդարանական Յանձնաժողովն իր տեղեկագիրը բերած ըլլալով, ատենադպիր Մ. Մելիքեան էֆ. բեմին ելաւ և կարդաց զայն։ Այդ տեղեկագրով Յանձնաժողովը կը յայտնէր իր կատարած խորհրդակցութիւններն ի մասին Սահմանադրութեան և Պոլօժէնիայի այն յօդուածոց որք կը վերաբերին կաթողիկոսական ընտրութեան, կը յիշէր թէ մտերմական գրով մը դիմած էր Վեհ. Մակար Կաթողիկոսին որ բարեհաճած էր իր հայրապետական բարձր կարծիքն յայտնել, և ի վերջոյ կ'առաջարկէր պատուիրակ մը առաքել ի Ս. Էջմիածին, բանիւ բերանոյ բացատրութիւններ տալու համար Ս. Հայրապետին։ Տեղեկագիրն ստորագրած էին Նար-Պէյ Սրբազան, Տ. Յովհաննէս Մկրեան և Տ. Սահակ աւագ քահանայք, Վ.-Ե. Նուրեան էֆ. Յ. Մերեմէտգուլի էֆ. և Կ. Իւթիւճեան էֆ.։

Տեղեկագրի ընթերցումէն յետոյ, Ատենապետ էֆ. յայտնեց թէ տպագրուելով երեսփոխանաց պիտի բաշխուի և խորհրդոյն յաջորդ նստի Օրակարգը պիտի անցնի։

Յ. Գուրգէն էֆ. պահանջեց որ տեղեկագրի հետ միանգամայն երեսփոխանաց հաղորդուին Վեհ. Կաթողիկոսին հետ կատարուած գրաւոր բանակցութիւնք։ (Սուրէնեան և Պէրպէրեան էֆէնտիք ձայնակցեցան այս առաջարկի։)

Ատենապետ էֆ. ժողովոյ կարծիքը հարցուց այս մասին։

Ա. Արսլանեան էֆ. կրնայ ըլլալ որ կատարուած բանակցութիւնք այն տեսակ հանգամանք մը ունենան որ պատշաճ չըլլայ հրապարակ հանել զայնս. բայց որովհետեւ միւս կողմէ երեսփոխանք իրաւունք ունին անոնց տեղեկանալու, լաւագոյն միջոցն է գաղտնի նիստ գումարել կաթողիկոսական խնդրոյն համար և գրութիւնները բերել ժողովոյն։

(Սուրէնեան էֆ. համակերպեցաւ այս առաջարկին, սակայն Գուրգէն և Պէրպէրեան էֆէնտիք պնդեցին այդ գրութեանց տպագրուելու առաջարկին վրայ։)

Վ.-Ե. Նուրեան էֆ. քանի մը բացատրութիւններ տալ ուզեց տեղեկագրոյ մասին, սակայն Սուրէնեան էֆէնտիի առանձին ընդդիմութիւնք անկարելի կ'ընէին իրեն շարունակել խօսքը. դիւանին եւ երեսփոխանաց ընդհանուր բողոքները դժուարաւ վերջ տուին այդ ընդդիմութեանց։

Նուրեան էֆ. ամփոփելով իւր բացատրութիւնները ըսաւ թէ այն երեսփոխանք որք կ'ուզեն անկեղծութեամբ ու երկիւղածութեամբ տեղեկանալ Վեհ. Կաթողիկոսին հետ կատարուած բանակցութեանց վերաբերող գրութեանց, կրնան կարդալ զայնս Մայր Դիւանին քով որուն յանձնելու պատրաստ է յանձնաժողովն, իսկ անոնք որք պայքարի առթիւ պիտի բռնեն այդ, պէտք չէ որ մերձենան անոնց։

Վ.-Ե. Սեֆէճեան Ֆուլը զարմանք յայտնեց թէ ի՞նչպէս կարելի անկեղծ երեսփոխանները զանազանել միւսներէն, բան մը որուն համար հաւատաքննութեան ատեան մը կազմելու պէտք պիտի ըլլայ, և առաջարկեց որ այդ գրութիւնք՝ փոխանակ Մայր Դիւանին՝ Ս. Պատրիարք Հօր յանձնուին։

Նուրեան էֆ. Այդ զանազանութիւնը շատ լաւ կարելի է ընել, երբ օրինակի համար յիշենք այն թունաւոր խօսքերն զորս երեսփոխան մը նախորդ նստին մէջ ըրած է իմ բացակայութեանս միջոցին։ Ահա այսպիսի երեսփոխաններուն ուղղեալ է իմ ակնարկութիւնս։

Սեֆէճեան Ֆուլը բուռն կերպիւ բողոքեց «թունաւոր» բառին դէմ, պահանջելով որ Նուրեան էֆ. ետ առնու զայն։

Նուրեան էֆ. յայտարարեց թէ ո՛չ միայն ետ չառնուր, այլ և կը հաստատէ իւր խօսքը։

Սեֆէճեան Ֆուլը կրկնելով իւր բողոքը, Ատենապետ էֆ. միջամտեց, խնդրելով որ անցեալ դէպքեր մէջ բերուելով, նոր միջադէպեր չյարուցուին, և ցաւ յայտնեց այժմ եղած ակնարկութիւններուն համար։

Նուրեան էֆ. (Ատենագրութեան մէջ կարդալով նախորդ նստին Սուրէնեան էֆ.ի արտասանած խօսքերը) Կը ցաւիմ որ երբ երեսփոխան մը իւր բացակայ պաշտօնակցաց նկատմամբ այս տեսակ ակնարկութիւններ ըրած էր նախորդ նստին մէջ, Դիւանը դիտողութիւն չէր ըրած, մինչդեռ այսօր ցաւ կը յայտնէ, երբ կ'ուզենք պատասխանել։

Ատենապետ էֆ. պատասխանեց թէ նախորդ նստին ինք ատենապետի աթոռը չէր բռներ, այլ իբր երեսփոխան միայն խօսք առած էր, իւր պաշտօնը դեր-ատենապետին թողլով։

Նուրեան էֆ.—Ես անձի հետ գործ չունիմ։ Իմ դիտողութիւնս դիւանին ուղղեալ է։

Սեֆէճեան Ֆուլը.—Նուրեան էֆէնտին նախորդ նստի մէջ արտասանած խօսքերս կը յիշէ, երբ «թունաւոր»։ Բայց եթէ ուշադրութիւն դարձնէ, պիտի տեսնէ թէ այդոնք ո՛չ թէ իմ, այլ վերջընթեր նստին Արփիարեան էֆէնտիի խօսքերն են զորս յառաջ բերած եմ այդ առթիւ խօսելու համար։ Ուստի եթէ Նուրեան էֆէնտին թոյն կը նշմարէ այդ խօսքերուն մէջ, պէտք է որ Արփիարեան էֆէնտիին ուղղէ այդ «թունաւոր» բառն և ո՛չ ինծի։

(Երեսփոխանաց ոմանց միջամտութեամբ վերջ գտաւ այս միջանկեալ խնդիր և ժողովն զբաղեցաւ կաթողիկոսական խնդրոյ մասին տրուելիք որոշման։)

Զանազան կարծիքներ յայտնուելէ յետոյ որոշուեցաւ՝

«Կաթողիկոսական խնդիրն յառաջիկայ նստի Օրակարգի առաջին խնդիր նշանակել։

«Յառաջիկայ նիստը գումարել Ծննդեան տօներուն յաջորդող առաջին ուրբաթն և նիստը դռնփակ ընել, յորում պիտի կարդացուին Ս. Աթոռին հետ փոխանակուած գրութիւնները»։

* *

ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Ս. Պատրիարք Հայրը նախորդ նստին մէջ փափաք յայտնած էր որ Ազգ. Ժողովոյ այն նստին մէջ յարուցեալ մեծամասնութեան խնդիրն, նկատողութեան առնուի ժողովոյ որոշմանց օրինաւորութեան մասին պահանջուած մեծամասնութեան խնդիրը, բաց՝ որում Ներքին Կանոնագրի նոր ծրագրոյն ամբողջին քննութիւնն ու ընդունելութիւնը ժամանակ կը կարօտի։

Թէ՛ Ն. Ամենապատուութիւն և թէ՛ դիւանը նոյն փափագն յայտնելով և այժմ, ժողովն միաձայնութեամբ համակերպեցաւ այս առաջարկին և անմիջապէս զբաղեցաւ Ներքին Կանոնագրոյ ծրագրի այն տրամադրութիւններովն որք մեծամասնութեան խնդրոյն կը վերաբերին։

Յանձնաժողովոյ տեղեկաբեր Վ.-Ե. Սեֆէճեան Ֆուլը, բեմ ելնելով, բացատրեց Կանոնագրի 14րդ, 30րդ և 58րդ յօդուածներն, որոց վրայ զանազան կարծիքներ յայտնուեցան. յետ որոյ վիճաբանութեան փակումն որոշուելով միաձայնութեամբ, մի առ մի քուէի դրուեցան այդ երեք յօդուածներ որք անփոփոխ ընդունուեցան միաձայնութեամբ։ (Թէպէտ Սուրէնեան էֆ. բարեփոխում մը առաջարկած էր 14րդ յօդուածին վրայ, սակայն այդ բարեփոխեալ առաջարկ 3 քուէ միայն առնլով մերժուեցաւ։)

Ահաւասիկ քուէարկեալ երեք յօդուածները.

Յօդ. 14. Ատեանը կը բացուի ճիշդ որոշեալ ժամուն՝ եթէ ներկայ Երեսփոխանաց թիւն առ նուազն երեսուն եւ վեց է, եւ Ատենական գործողութիւնք կը կատարուին։

Յօդ. 30. Երբ Ատենական գործողութիւնք կ'աւարտին, որոց սակայն մէկ ժամէ աւելի ժամանակ չգրաւելուն մեծ խնամք պէտք է տանի Դիւանը, Օրակարգի ձեռք կը զարնուի, եւ խնդիրները կարգաւ վիճաբանութեան եւ որոշման կ'ենթարկին, եթէ ներկայ Երեսփոխանաց թիւն՝ ընտրեալ եւ պաշտօնի վրայ գտնուող Երեսփոխանաց թուոյն կէսէն գոնէ մէկ աւելի է, զոր Դիւանը Նախագահին հետ միասին կ'առնէ Ներկայութեան տոմարէն ուր ժողովականք կ'ստորագրեն ի մտանելն ի սրահ ժողովոյ։

Յօդ. 58. Եթէ երեսփոխան մը առանց բաւական պատճառ իմացունելու գրով երեք անգամ յաջորդաբար բացակայ գտնուի ի ժողովէն, Դիւանին կողմէն պատճառը կը հարցուի իրեն նամակաւ։ Եթէ պատասխան չառնուի եւ չորրորդ նստին դարձեալ բացակայ գտնուի, երկրորդ գրութեամբ իմաց կը տրուի իրեն թէ՝ «Եթէ յաջորդ նիստին եւս չներկայանայ, հրաժարեալ պիտի նկատուի իւր հինգերորդ բացակայութեամբ»։ Սոյն եղանակաւ ինքնակամ հրաժարեցեալ անուններն կը ջնջուին Երեսփոխանաց ցուցակէն եւ եղելութիւնը կը հաղորդուի ժողովոյն և ընտրող թաղին կամ գաւառին եւ կը հրատարակուի լրագրութեամբ։

Այս երեք յօդուածոց քուէարկութիւնը, որ վերջնապէս կը ճշդէ մեծամասնութեան, որոշմանց օրինաւորութեան եւ երեսփոխանաց բացակայութեան կարեւոր խնդիրները, ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառեց եւ Ատենապետ էֆ. ջերմապէս շնորհաւորեց ժողովն այսպիսի էական պէտք մը իւր սոյն նստին մէջ լրացնելուն համար։

Քուէարկեալ երեք յօդուածք գործադրելի են յետ այսորիկ, եւ բացակայութիւնք պիտի հաշուին ներկայ նիստէն, առանց այլեւս խնդիր յարուցանելու մինչեւ ցարդ բազմաթիւ բացակայութիւններ ունեցող երեսփոխանաց մասին։

Ատեանը փակուեցաւ ժամ 10½ին, յաջորդ նիստը Ծննդեան տօներէն յետոյ գումարելու որոշմամբ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴԻ

Ինչպէս մեր երէկի տպագրութեան մէկ մասին մէջ ծանուցինք, Խառն Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ երէկ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, և Պատրիարքական Փոխանորդ ընտրեց զԳեր. Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Այանեան։

Գեր. Ներսէս վարդապետ խոհուն և լեզուագէտ եկեղեցական մ'է և կուսակրօն եկեղեցականութեան մէջ յարմարագոյն ընտրելագ մին էր ի պաշտօն Պատրիարքական փոխանորդի։ Վարած է Նիկոմիդիոյ առաջնորդի, Բերիոյ քարոզչի և Տրապիզոնի պատրիարքական փոխանորդի պաշտօններն գոհացուցիչ եղանակաւ։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է արուեստից շքադրամ շնորհել Ղազարոսեան Մելիք էֆէնտիի, [illegible] կայս. պալատան։

Մելիք էֆէնտի և իւր հայր՝ Բարսեղ աղա Ղազարոսեան՝ բարի սովորութիւն ունին ամեն տարի ձրիապէս լուսաւորելու և նորոգելու Ազգ. Հիւանդանոցի բոլոր կրակարանները (սօպա)։ Իրենց արհեստին մէջ ունեցած յաջողութեամբ և պարկեշտութեամբ՝ օրինաւոր համբաւ կը վայելեն հրապարակին վրայ։

Ակնոյ-Աղուէջէս գիւղի Վարագայ-Սանուց Ընկերութեան Հիմնադիր ժողովն ի նիստ հրաւիրեալ է, վաղը, կիրակի, Գում-Գափուի Մայր Վարժարանին մէջ, ժամ 7ին։

Կը լսենք թէ ի Խասգիւղ, հայ թատրոնի ծննդավայրը, տեղւոյն երիտասարդներէն թատերասիրաց խումբ մը կազմուած է ներկայացումներ տալու համար։ Խումբը պիտի ջանայ խրախուսել հայ ժողովրդական-թատերական գրականութիւնն և ըստ իւր կարեաց վարձատրել այդ ճիւղի հեղինակները։ Պիտի ներկայացուին նաև թարգմանական սպնաշարի խաղեր, որք զուտ ժողովրդական լինին և մեր բարուց կատարեալապէս համաձայն։

ՄԱՍԻՍ

ԵՐԿՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մասիսի դեկտ. 1 ի թիւն հրատարակուած այսօր հետեւեալ բովանդակութեամբ.

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ.	Ազգային [illegible]
ՕՆՆԻԿ	Փունջ (Նորավէպ)
ՀՐԱՆԴ	Պանդուխտի կեանքէն
Վ. Ս.	Բանաստեղծութիւններ
ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ	[illegible] (Կովկասեան յիշատակներ)

ՄԱՍԻՍ ձեռքէ կը վաճառուի հատը 40 փարա։

ԱԶԴ

Ազգային ծանօթ երաժիշտներէն Ճեբրաշեան Միհրան էֆէնտիի՝ դաշնակի համար յօրինադրած և առ Օգոստ. Սուլթանն ձօնած քայլերգն՝ կը վաճառի Պաղչէ-գաբու Ջրավաճառ Յակոբ աղայի խանութը, և Գատը գիւղ Հայոց եկեղեցւոյ դիմաց ծխավաճառ Գալֆայեան Գասպար աղայի խանութը, շատ դիւրամատչելի գնով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ

Սէլամլըքի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ, Վեհ. Սուլթանն հանդիսաւոր կերպիւ այդ մզկիթը գնաց, և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Սէլամլըքի հանդէսը դիտելու գնացած էին բազմաթիւ օտարազգիք, որոց մէջ գլխաւորապէս կը նշմարուէին հելլենական դեսպանը, կինը, աղջիկն ու առաջին թարգմանը և սերպիական դեսպանն, առաջին թարգմանն ու զինուորական կցորդը։

Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Մէհմէտ Խալիս պէյ, անոնց գտնուած տեղն երթալով յանուն Ն. Վեհափառութեան պէտք եղած յարգանքներն ըրաւ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Գերմանիոյ կայսրը Կարմիր Արծուոյ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է կայս. թիկնապահ հազարապետ Շեֆիք պէյի։

Նոյնպէս Բրունսուիկեան Թագ պատուանշանի չորրորդ աստիճանը՝ Վեհ. Սուլթանի հանդերձապահներէն Հիւսէյին և Նուրի պէյերու։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

Աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէ նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ մը տուաւ, որուն հրաւիրեալ էին՝ ռուսական և անգլիական դեսպանք, Վսեմ. Յակոբ փաշա, Վսեմ. Յարութիւն փաշա, սերպիական, շուէտական և հոլլանտական դեսպանք ու դեսպանուհիք, Սըր Էտկար Վինսընթ և դեսպանատանց ոմանց գլխաւոր պաշտօնատարք՝ ընտանեօք։ Անգլիական դեսպանն անհանգիստ լինելով չկրցաւ ներկայ գտնուիլ սեղանին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ելմտական Նախարարութեան պաշտօնատանց մէջ քննիչ մասնախումբ մը կազմուած է ընդ Նախագահութեամբ նոյն Նախարարութեան խորհրդականին և պաշտօնատանց կարգադրել անձանց ինչ ինչ հաշիւներն ու գործերը։ Մասնախումբը կը կազմեն Մէհմէտ Էմին էֆէնտի, քննիչ կառավարական պաշտօնատանց, Նամըք էֆէնտի, ընդհանուր տնօրէն տասանորդի ու ոչխարի տուրքի և Րեֆիք էֆէնտի, իրաւագէտ խորհրդական ելմտական գանձուն։

ԿԱՅՍ. ՀՈԳԱԾՈՒԹԻՒՆ

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Մաքրիգիւղի մէջ կատղած շունէ մը խածնուելով այդ պատճառաւ մեռնող Հ. Եսկինեան՝ նոր դրութեան համաձայն դարմանել կարելի չէ եղած, մինչդեռ կայս. կառավարութիւնն այդ տեսակ դարմանման համար դիւրութիւններ յանձն առած էր, հրամայած է քննութիւններ կատարելով ճշմարտութիւնն երեւան հանել և միանգամայն անմիջական կերպիւ դարմանել հանգուցելոյն կինը, որ իւր տարաբաղդ ամուսնոյն հիւանդութեանն տարափոխուած է։ Քաղաքապետութիւնն անմիջապէս հարկ եղածն ի գործ դրած է կայս. այս հրամանը գործադրելու համար։

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ԴԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԻՑ

Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, տուրք մը պիտի առնուի դատական պաշտօն վարելու համար քննութիւն տալով վկայական ստացողներէն, և այս տուրքի մէկ մասը պիտի յատկանայ յատկապէս կարգեալ քննիչ յանձնաժողովոյ քարտուղարին ու այլ ծախուց և միւս մասն այ Իրաւագիտական վարժարանին։ Տուրքերն որոշուած են հետեւեալ կերպիւ. երկրորդ աստիճանի քաղաքաց մրցանակ ստացողներէն 4 ոսկի, լաւ մրցանակ ստացողներէն 2½, լաւագոյն մրցանակ ստացողներէն 1 ոսկի. իսկ առաջին աստիճանի քաղաքաց մրցանակ ստացողներէն 2½, լաւ մրցանակ ստացողներէն 1½ և լաւագոյն մրցանակ ստացողներէն եւս կէս ոսկի։

ԿԱՅՍ. ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ զինուորական վարժարանաց մէջ կարդացուած դասագրքերէն մէկ մէկ օրինակ դրուի Իւր մասնաւոր մատենադարանին մէջ։ Ն. Վեհափառութեան այս հրամանն գործադրուած է անմիջապէս։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ Ի ԶԱԹԱԼՃԱ

Անցեալ օր ծանուցուեցաւ թէ Զաթալճայի մէջ հիւանդութիւն մը երեւան ելած է, ուրկէ մէկ քանի հոգի մեռած են եւ թէ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ առողջապահական վարչութեան քննիչ Վիթալիս էֆէնտի անդ ղրկուած է հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար։ Արդ Հաքիքաթ կ'իմանայ թէ այդ հիւանդութիւն թօքատապ ([illegible]) է ուրկէ հինգ հոգի մեռած են և հինգ հոգի ալ կը տառապին։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպան Պ. Մավրոքորտաթոյի իշխան լինելու կամ չլինելու մասին խնդիր ծագած է, զի, թէեւ Ռուսիոյ կայսրը իշխանի տիտղոս տուած է Պ. Մավրոքորտաթոյի, սակայն սորա յանձնարարագրոյ մէջ այդ տիտղոսը գրուած չէ։ Այսու հանդերձ մայրաքաղաքիս օտար դեսպանք, նկատելով որ այս տիտղոս մեծ տէրութեան մը կողմէ շնորհուած է, իրենց թղթակցութեանց մէջ իշխան տիտղոսը կուտան Պ. Մավրոքորտաթոյի։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹ

Սըր Էտկար Վինսընթ՝ «Սօսիէթէ ժէնէրալ»ի նորակազմ վարիչ մասնախումբին անդամ ընտրուելէ զատ, նոյն դրամատան վարչական խորհրդոյ նախագահ ընտրուեր է միանգամայն։

ԵՐԵԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Երէկ գիշեր ժամ 3 ին ի Սարըճար Բազար Պաշըի բարձանց վրայ փայտաշէն տունէ մը հրդեհ ծագելով այդ տունն եւ կիցը գտնուող ուրիշ փայտաշէն տուն մը այրեցան։ Անմիջական օգնութիւնք կրցան շուտով մարել հրդեհն, որ նոյն պահուն փչող սաստիկ հովին պատճառաւ կրնար տարածուիլ եւ մոխիր դարձնել բազմաթիւ տուներ։ Այդ երկու տանց մին կը վերաբերէր հանգուցեալ Եզնիկեան Ռուբէն աղայի եւ միւսը Պիլէզիկճեան Մարտիկ աղայի։ Հրդեհն այս վերջին տունէն ելած էր։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ՍՈՒՐԻԱ

Պէյրութի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ քարափանց ու նաւահանգստին շինութեան ձեռնարկու Բէյթիւս կոմսն ասկից առաջ յանձնարարած էր իր երկրաչափներուն՝ ուսումնասիրել Պէյրութէն Դամասկոս ձգուելիք երկաթուղւոյ մը յատակաձեւն։ Յիշեալ երկրաչափք յետ քննութեան սա կարծիքն յայտնած են թէ այդ երկաթուղին պէտք է անցնի Սալիմայի հովտէն, Պէյրութի գետին եզերքէն, և հասնի մինչեւ Համանա գիւղին բարձունքն ուր երկուքուկէս քիլոմեթր երկայնութեամբ ներքնուղի մը պիտի բացուի՝ Հան Մուրատ կոչուած տեղւոյն ստորոտին յանդոր։ Անտի, երկաթուղին պիտի յառաջանայ դէպ ի Զահլէ և Մալլաքա (Լիբանան) անցնելով Պէքաի դաշտէն, Եահֆուֆէի հովտէն, Զէպտանիէն ու Դամասկոսէն, և պիտի հասնի ի Հօրան։ Այս գծի երկայնութիւնը պիտի ըլլայ մինչև Դամասկոս՝ 170 քիլոմեթր և մինչեւ Հօրան՝ 260 քիլոմեթր։

Պէյրութի լրագիրք այս առթիւ վիճակագրական տեղեկութիւններ կը հրատարակեն Պէյրութի և Դամասկոսի առեւտրական յարաբերութեանց վրայ և ցոյց կուտան որ եթէ Սուրիա երկաթուղւոյ գծով մը օժտուի, գործառնութիւնք մեծ համեմատութեամբ պիտի բազմապատկին։

ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ՓՈՍ ՄԸ

Նախընթաց գիշեր Կէտիկ Փաշայի մէջ պտտող գիշերապահ ոստիկանք գինետան մը մօտ երկու տարեկան աղջիկ մը նշմարեցին, որ վիրաւորուած էր և կ'ուլար։ Մօտը գտնուած փոսի մը մէջէն եւս հեծեծանաց ձայներ կը լսուէին։ Ոստիկանք փոսին մօտենալով տեսան 40-45 տարեկան մարդ մը որ գլխիվայր փոսին մէջ ինկած էր, գլուխը ծանրապէս վիրաւորուած և քթէն բերնէն արիւն կը հոսէր։ Ոստիկանք անմիջապէս բժիշկներ բերելով հարկ եղած դարմանները տուին մարդուն ու աղջկան, և Ոստիկանութեան հիւանդանոցը փոխադրեցին զանոնք։ Մարդուն վրայէն գտնուած թէզքերէի Օսմանիյէէն հասկցուեցաւ թէ այդ մարդ Հալէպցի հայ մ'է, Հաճի Յովհաննէս անուն, և աղջիկն ալ իւր դուստրն։ Այդ փոսին մէջ անցեալ տարի եւս ոստիկան մը ինկած և վիրաւորուելով ամիս մը հիւանդ պառկած էր։

Անցեալ շաբաթ ի Սէլանիկ ոսկերիչներու շուկային մէջ փուռէ մը հրդեհ ծագելով մեծ ու փոքր երեսունի չափ շէնքեր այրեր են։ Եղած վնասը 20000 ոսկիոյ չափ կը հաշուի։

—Զինուորական վարժարանաց գրագիտութեան և ֆրանսերէն լեզուի ուսուցչութիւնները դուրսէն առնուած անձինք պիտի ընեն, փոխանակ զինուորական սպայից, որք ուրիշ ծառայութիւններ ունին։

—Երէկ առաւօտ Գարաքէօյի կամուրջին առջեւ աւազ բեռցած ցկանաւ մը ընկղմեցաւ, որովհետեւ չափէն աւելի բեռցած էր։ Մօտը գտնուող մէկ քանի նաւակներ ազատեցին ցկանաւուն նաւաստիները։

—Պէյրութէն կը գրեն թէ երեւելի արաբ բանաստեղծ Շէյխ Եուսուֆ Էսիրը մեռեր անդ ի հասակի 77 ամաց, շատ մը երկասիրութիւններ ու բանաստեղծութիւններ թողլով։

—Հետաքրքրական է գիտնալ թէ Բարիզու ճաշարանաց համար պէտք եղած կտցարք (պէքաս) Կ. Պոլսէն կը հայթայթուին և միջոցիս իւրաքանչիւր ճեպընթաց կառախումբ անոնցմէ 4—500 հատ կը փոխադրէ Փրանսայի մայրաքաղաքն։ Կ. Պոլսէն ի Բարիզ մէկ կտցարի փոխադրութեան գինն է մէկ Փրանք։

—Փիլիպէէն կը գրեն չորեքշաբթի աւուր թուականաւ թէ առատ ձիւն կը տեղայ ու սաստիկ ցուրտ կ'ընէ Արեւելեան Ռումէլիի մէջ։ Սոֆիայէն հասած լուրեր ևս կը ծանուցանեն թէ ձմեռը շատ սաստկութեամբ կը տիրէ յայնկոյս Պալքաններու։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
ԱԶԴ

Օսմ. կայս. Պանքային Պոլսոյ մասնաճիւղը Էսկի Զապթիյէ Ճատտէսի փողոցի Թոմրըն խանին մէջ գրասենեակ մը բացած է, հանդերձ վաճառատուներով, որք մթերանոցի պիտի ծառայեն ապրանաց համար որոց փոխարէն Պանքան պատրաստ է փոխատուութիւններ ընել։ Յիշեալ գրասենեակը կ'ընդունի նաև ընթացիկ հաշիւներ և կը կատարէ Պանքայի վերաբերեալ գործողութիւններ։ 911 8—8

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր, «բարձր դասու երեկոյթ»։ Պիտի ներկայացուի

ԼԸ ՓԸԹԻ ԼԻՒՏՕՎԻՔ
(LE PETIT LUDOVIC)

կատակերգութիւնն, որ Բարիզու մէջ մեծ յաջողութիւն գտած խաղերէն է։

Վաղը ցերեկ զեղջեալ գներով՝

ՓԸԹԻ ՖՕՈՒՍԹ (LE PETIT FAUST)

Վաղը գիշեր ընտանեկան երեկոյթ։ Ներկայացուելիք խաղն է

ԵՐԿՈՒ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐԸ
(LES DEUX ORPHELINES)

սրտաշարժ և ընտիր առամ 5 արարուածով։

* * *

Օր. Ֆօնթանժ հինգշաբթի օրը Փրանսական հիւպատոսարանին մատոյց իւր բողոքագիրն ընդդէմ Փրանսական խմբին տնօրէն Պ. Բլօսիւսի։ Այս դատ յառաջիկայ ուրբաթ պիտի տեսնուի հիւպատոսական դատարանին առջեւ։

* * *

Բերայի մէջ զրոյց կայ թէ Փրանսական խումբն հաւանաբար Գահիրէ երթայ մօտերս։ Արդէն խմբին տնօրէն Պ. Գլօսիւս Եգիպտոս կը գտնուի այս պահուս։

ՎԵՆԵՏԿՈՅ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՏՊԱՐԱՆԷՆ
ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ԲԱԶՄԱՎԷՊ ԱՄՍԱԹԵՐԹԻ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1890 ՏԱՐՒՈՅՆ

(Քառասուն եւ ութերորդ տարի)

Բազմավէպ ամսաթերթն պիտի հրատարակուի 1890 տարւոյն շրջանին մէջ մի և նոյն դիրքով. միայն թէ ամէն երկու ամիս մէկ մէկ թերթ պիտի աւելցուին սովորական թերթից վրայ։

Տարեկան գինն է 10 Փր. (4 րուպլ.) կանխիկ վճարելի.

Բաժանորդագրութեան տեղին է Ս. Ղազար ի Վենետիկ
Rédaction de la Revue. Venise, St. Lazar
և ի Սեղբոս խան, գրասենեակ Մխիթարեանց։ 2—5

ՏՈՔԹՈՐ Կ. ԽԱՂՈՒՊԵԱՆ, Վկայեալ Բարիզու Բժշկական Համալսարանէն, կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդներն իւր բնակարանին մէջ Բերա, Շիշլի փողոց, թիւ 21, ամէն օր կէս օրէն մինչեւ ժամ 3, ըստ Եւրոպացւոց։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանուին աղքատ հիւանդները։

Երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի օրերը կը գտնուի ի Պոլիս Պաղճէ Գաբու, Ալիքեան դեղարան, ժամ 3 էն 5 (Ը. Ե.)։

ՏՐ. ԽԱՂՈՒՊԵԱՆ մասնաւորապէս կը դարմանէ սրտի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ մորթի եւ ծննդական գործարանաց վերաբերող ախտեր։ 917

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 2 դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	109 1/2
3 » » » (վճռ. կնքն)	109 1/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 97 1/2
» » » (վճռ. կնքն)	23 5

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Նոր երկոյ դոց. (Միաց. Օ. Սէրի		19 17 1/2
Ֆօրսայէն գոցուելէն վերջը	»	19 17 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելու	»	19 16
Կէս օրին	»	19 16

[illegible]

Նոր երկոյ	46 37
Այս առաւօտ	46 38
Կէս օր	46 38

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	37
»	B. »	23
»	C. »	19 16

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4 23
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ.	»	8 30
Պանք տը [illegible]	»	»	7 18
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	4 37
Թրամուէյ	»	»	485
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	74 75
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ		»	— —
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի			126

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Փրանքնոց	»	87 32
Անգլիական ոսկի	»	110 25
Իմբէրիալ	»	90 25
Քրիմից	»	51 10
Ռուսի թղթադրամ	»	8 53
» արծաթ	»	77 25
Մէճ. արծաթ. (տարբ)	»	108 8
Վեցնոց	»	103 [illegible]
Հինգնոց	»	103 10
Մէճիտիյէ	»	100
Թասաֆիյէ	»	7 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 13 Դեկտեմբեր ժամ 3 վայր. 50 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 35
» » 4 1/2 %	105 50
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 95
Օսմանեան երկաթուղի	76 25
» Րէժիի բաժնեթուղթք	չկայ
Պանք Օթօման	536 25
Քրէտի Լիոնէ	690
Իտալական Ռանթ 5 %	95 60
Հելլենական 5 %	476 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	482 50
Եգիպտական միացեալ	471 25
Պանք տը Բարի	810
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	401 25
Սուէզի ջրանցք	2332 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 20.21

Լոնտոն, 13 Դեկտեմբեր ժամ 6 վայր. 02 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ	97 7/8
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 11/16
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	37 3/16
» » » Բ.	23 1/8
» » » Գ.	17 11/16
Փոխառութիւն 1877	101 1/4
Պանք Օթօման	1[illegible] 5/16
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	93 3/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103 3/8
Տայրա Սանիէ	82 7/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102 1/2
Հելլենական 5 %	93 1/2
Մօնօբօլ »	78 1/4
Ռուսական 1873	93 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 35(*)

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻՒԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 13 Դեկտ. Ժ. 10 վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 28
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	17 92 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	75 50
Եգիպտական միացեալ	4 0 93

Վիէննա, 13 Դեկտ. ժամ 10 վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	38
Րէժիի բաժնեթուղթք	110 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118

Պերլին, 13 Դեկտ. ժամ 10 վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուսալ թղթադրամ	216 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	80 10(*)

ԿՐԵՏԷ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՖԵՐՄԱՆ

Ահաւասիկ թարգմանութիւնն ընդհանուր ներում շնորհող կայս. Ֆերմանին, որ ղրկուած է ի Կրետէ.

Իմ Մեծապատիւ Վէզիրս Շաքիր փաշա, զինուորական արտասովոր հրամանատար և կուսակալի փոխանորդ Կրետէի։

Ներկայ բարձր Ֆերմանով կը ծանուցանեմ քեզ թէ կղզւոյն բարեկեցութեան և բարգաւաճման յառաջդիմութիւնն և հանրային ապահովութեան ամրապնդումն Մեր բաղձանաց ու հոգածութեան ամենամեծ առարկայներն են։ Այս գլխաւոր նպատակը ձեռք բերելու համար, հարկ եղաւ ձեռք առնել արմատական միջոցներ, ելմտացոյցը կանոնաւորելու և հանրային կարգապահութիւնն ու անդորրութիւնն ապահովցնելու համար։ Թէև 28 Ռամազան 1284, 5 Զիլգատէ 1295 և 3 Զիլգատէ 1304 թուականներով տրուած առանձնաշնորհումներով երկրին կառավարութիւնը մասնաւոր կանոնագրով մը ենթարկուեցաւ, բայց և այնպէս կուսակցութեանց վէճերն, որք ժամանակէ մը ի վեր տեղի ունեցան կղզւոյն մէջ, անդամալուծեցին այդ առանձնաշնորհման բարուք գործածութիւնն և մոռցուեցան ամեն խնամք վասն բարեկեցութեան երկրին։ Իւրաքանչիւր կուսակցութիւն իւր յատուկ դժերուն [illegible] հակառակորդաց վնասելու համար, ակնկալ գրգռել կիրքերն և անձնական նպատակներն, փոխանակ յառաջ վարելու երկրին երջանկութիւնը։ Ասկից առաջ եկած են կղզւոյն և կղզեցւոց համար ցաւալի դէպքեր և վնասներ։ Տեղական ոստիկանութիւնն, որուն յանձնուած է հանրային բարեկարգութիւնը, համախոհ գտնուեցաւ խռովարարներուն հետ։ Հետեւաբար հարկ եղաւ որ կայս. կառավարութիւնը յանձն առնու նեղութիւններ և զոհողութիւններ, ղրկել Մեր կայսերական բանակն, որուն պաշտօնն էր դադրեցունել խռովութիւններն և պահպանել հանրային ապահովութիւնն ու բարեկարգութիւնը։

Ելմտացոյցի հաւասարակշռութիւնը խանգարեցաւ, ըստ որում էական պէտքերէն աւելի պաշտօններ հաստատուեցան և ծախքեր եղան, որով, հաւասարակշռութիւնը ձեռք բերելու համար, հարկ եղաւ 60,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը կնքել և վերջին երեք տարիներու միջոցին 25,000 ոսկի ալ տրուեցաւ Մեր կայս. Գանձէն. 2500 ոսկի ալ ղրկուեցաւ իբր նպաստ. և մաքսատանց հասոյթին կէսը, որ տարեկան 14,000 ոսկւոյ կը հասնէր, իրենց թողուեցաւ նպաստելու համար բնակչաց երջանկութեան և կղզւոյն բարօրութեան։ Այդ միջոցին կղզւոյն ելեւմուտքը չկրցաւ զերծ մնալ այս անկանոն և խառնակ վիճակէն։ Հետեւաբար հարկ դատուեցաւ երկրին ընդհանուր կառավարութեան յանձնել քանի մը պարտաւորութիւններ և վերոյիշեալ Ֆերմաններու պարունակութեանց մէջ քանի մը փոփոխութիւններ ընել, որք անհրաժեշտ դատուեցան հանրային բարեկարգութիւնն և ելեւմուտքը կարգադրելու ու զարգացնելու, հանդարտութիւնն ապահովելու և երկրին երջանկութիւնն ու հարստութիւնն աւելցնելու համար։

Ա. Կղզւոյն քաղաքային կառավարութիւնը, վերոյիշեալ Ֆերմաններու համաձայն, յանձնուած է կուսակալի մը զոր ըստ առաջնոյն Մեք կանուանեմք և կղզւոյն զինուորական զօրութեանց հրամանատարութիւնն, կղզւոյն մէջ Մեր կայս. ամրոցներու պահպանութեան հետ, յանձնուած է զինուորական բարձր հրամանատարի մը։

Կղզւոյն քաղաքային կառավարութիւնը բաժնուած է զինուորական կառավարութենէն։ Բայց Մեր կայսերական հրամանին վերապահեալ է, պարագայից համեմատ, կղզւոյն քաղաքային կառավարութիւնը յանձնել զինուորական հրամանատարին։

Երբ կուսակալը մահմետական ըլլայ, կուսակալին խորհրդականը պէտք է քրիստոնեայ ըլլայ, առոր հակառակ երբ կուսակալը քրիստոնեայ ըլլայ կուսակալութեան խորհրդականը պէտք է մահմետական ըլլայ։

Կուսակալի խորհրդականը պիտի ընտրուի Մեր կառավարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն և պիտի անուանուի Մեր կայսերական հրամանաւ։ Այս խորհրդական պարտականութիւն պիտի ունենայ, ի պահանջել հարկին, ներկայացնել կուսակալին, իւր տեսութիւնները վերաբերմամբ կղզւոյն վարչական գործոց, տեսնել վարչական կարեւոր պաշտօնագրերն և ցոյց տալ կուսակալին այն կէտերն որք կարեւոր են և իր վաւերացման կը կարօտին ինչպէս նաեւ հարկ եղածն ի գործ դնել կուսակալին հետ համախորհուրդ։ Խորհրդականը պաշտօն ունի, ի բացակայութեան կուսակալին, փոխանորդաբար վարել կուսակալի պաշտօնն և մասնակցիլ, իբրեւ բնական անդամ, կղզւոյն վարչական ժողովին։ Կառավարիչք, դեր-կառավարիչք և սոցա օգնականք եւս պարտին նոյնպէս մասնակցիլ գաւառական ժողովոց իբրեւ բնական անդամ։

Բ. Կուսակալի պաշտօնավարութիւնը յետ այսուհետև որոշեալ պայմանաժամ մը չպիտի ունենայ։ Գալով կղզւոյն միւս պաշտօնէից, թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր, սոքա պաշտօնանկ չպիտի ըլլան, կամ չպիտի փոխուին մինչև որ չհաստատուի թէ ոճիր մը գործած և կամ անկարող են իրենց պաշտաման մէջ։

Երկրին պաշտօնէից ընտրութեան համար ալ միշտ նախամեծար պիտի համարուին անոնք, որք տեղեակ են թուրք լեզուին։

Ժամանակէ մը ի վեր պաշտօնէից ամսաթոշակն զեղչուած ըլլալով այնպիսի աստիճանի մը որ չհամապատասխաներ իրենց պաշտօնի կարեւորութեան, պէտք է որ ընդհանուր ժողովն աւելցնէ այդ ամսաթոշակները։ Նոյնպէս ժողովն հարկ եղած բարենորոգումներն ընէ ի մասին վերակազմութեան դատաւորաց և գիւղախմբերու։ Պէտք է որ Ընդհանուր Ժողովոյ որոշմունք, ըստ սովորութեան, կուսակալի միջոցաւ հաղորդուին Մեր Բ. Դրան, որ պէտք եղածն ի գործ դնելով հարկ դատուած հրամանները պիտի տայ կուսակալին։

Գ. Ընդհանուր ժողովոյ անդամոց թիւն, որ նոյն Ֆերմաններով սահմանուած է, չհամապատասխանելով կղզւոյն բնակչաց թուոյն և բրաց այս վիճակը մեծամեծ ծախքերու տեղի տալով,—պարագայ մը ուրկից կը հետեւի թէ ընտրութեանց եղանակը բարեփոխման կարօտ է—, հետեւաբար պէտք է որ ժողովոյ անդամոց թիւը 57ի իջեցուի, որոց 35ը քրիստոնեայ և 22ը իսլամ, ըստ համեմատութեան որ կայ ժողովրդեան այդ երկու տարրերուն մէջ։

Երեսփոխաններու ընտրութիւնը պէտք է գաւառակ կողմէ կատարուի իւրաքանչիւր գիւղախմբէ հաւաքեալ հինգ ընտրողներու կողմէ որք գաւառակի կեդրոնին մէջ ի նիստ պիտի գումարին։

Վարչական ընդհանուր ժողովը պիտի որոշէ թէ իւրաքանչիւր գաւառակ ո՛րչափ երեսփոխան կրնայ ընտրել, իւր բնակչաց թուոյն համեմատութեամբ, և թէ անոնցմէ ո՛րչափը քրիստոնեաներէ և ո՛րչափն իսլամներէ պիտի ընտրուին, իւրաքանչիւր տարրին նոյն գաւառակին մէջ ունեցած առաւելութեան համեմատութեամբ։

Վարչական ժողովը, բոլոր այս տրամադրութիւնները պիտի կարգադրէ առաջին տարւոյ իւր նստաշրջանին մէջ և յետոյ Ընդհ. ժողովը պիտի քուէարկէ այդ նիւթին վերաբերեալ օրէնք մը։

Ինչպէս որ նշանակուած է 1885 ի Ֆերմանին մէջ, Ընդհ. ժողովոյ անդամոց երկու երրորդի մեծամասնութիւնը պիտի պահպանուի, երկրին ներքին վարչութեան և չահուց վերաբերեալ օրէնքներու ի նորոյ պատրաստութեան և համաձայնութեան քուէարկութեանց համար։ Այս որոշմունք պէտք է ենթարկուին Մեր Բ. Դրան վաւերացման։

Դ. Կուսակալն, որ է նախագահն Ընդհ. ժողովոյ, պարտի վարել ժողովոյ վիճաբանութիւններն և մերժել այն առաջարկութիւններն որք կը ներկայացուին և որք ժողովոյ իրաւասութեան սահմանէն դուրս են։

Ե. Այլ չպիտի արուի անուանել այնպիսի ընտրողներ, որք կալուածատէր, օսմանեան հպատակ և քսան հինգ տարին լրացուցած չեն։ Ընդհանուր ժողովոյ անդամ չպիտի ընտրուին անոնք որք երեսուն տարին լրացուցած չեն ինչպէս նաեւ անոնք որք ո՛րեւէ վարչական կամ հանրային պաշտօններ կը վարեն։

Զ. Դատաւորք պիտի ընտրուին ըստ առաջնոյն։ Սոցա ցուցակը պիտի ղրկուի Դատական նախարարութեան, առ ի վաւերացումն։ Դատարանաց նախագահք և ընդհանուր դատախազք, իրենց պաշտօնի կարեւորութեան պատճառաւ Մեր կայսերական հրամանաւ պիտի ընտրուին ցկեանս։ Սոքա չպիտի պաշտօնանկ ըլլան մինչև որ օրինական պատճառ մը չը յայտնուի։ Կուսակցութեանց վէճերու մասնակցութիւնն ասոնց համար պաշտօնանկ ըլլալու պատճառ մը պիտի նկատուի։ Որովհետեւ երկրին պիտոյից համաձայն հարկ անհրաժեշտ է բարւոքել դատական գործերն, ուստի երկրին մէջ պէտք է խորհրդակցիլ և որոշել անհրաժեշտ դատուած բարենորոգումներն և Բ. Դրան արտօնութիւնը խնդրել։

Է. Թէեւ, ըստ տրամադրութեանց ԺԲ. յօդուածի 1295ի Ֆերմանին, ժանտարմներու ընտրութեան և կազմակերպութեան համար տեղացւոց նախապատուութիւն մը տրուած էր, սակայն, ինչպէս վերը յիշուեցաւ, այս նախապատուութիւն փոխանակ օգուտ մը ընծայելու վնաս մը առաջ բերաւ։ Ուստի ժանտարմներու սպայք պարագայից համաձայն պիտի կազմուին ուրիշ նահանգներու ժողովուրդներէն, իսկ տեղացի ժողովուրդէն ալ պարզ ժանտարմներ պիտի կրնան ընդունուիլ։

Ը. Հասոյթք, որք երկրին վարչութեան թողուած էին, ըստ առաջնոյն պիտի յատկանան տեղական կառավարութեան։ Հասոյթից աւելեալ մասի կէսն, որ Ֆերմաններով կայս. Գանձուն յատկացուած էր, նոյնպէս թողուած է երկրին վարչութեան յօգուտ հանրօգուտ շինութեանց և հանրային կրթութեան։

Մաքսատանց հասոյթք, որք հանրային անդորրութեան պահպանութեանը համար կղզւոյն մէջ գտնուող Մեր կայսերական բանակին պիտոյից թողուած էին, բոլորովին կայս. Գանձուն պիտի յատկանան ըստ տրամադրութեանց 1284ի և 1296ի Ֆերմաններու։ Եւ որովհետեւ կղզւոյն գլխաւոր հասոյթի աղբիւրն եղող ձէթը տարի մը արգասաւոր կ'ըլլայ և տարի մը չ'ըլլար, որով տասանորդի հասոյթք գուշակուածին համաձայն չըլլալով, ելմտացոյցին մէջ բաց մը առաջ կուգայ, այդ առաջքն առնելու համար, պէտք է երեք տարին արգասաւոր և երեք տարին անբեր հաշուելով վեց տարին մէկ անգամի համար տասանորդի տուրք մը սահմանել և բաշխել կղզւոյն ժողովրդեան վրայ։ Այս դրութիւնն արդարութեամբ ի գործ դնելու համար, Ընդհանուր ժողովը պարտի մանրամասնութիւններն որոշել և հոկել որպէսզի ծախքերը համապատասխանեն հասութից։

Գալով Պիւտճէի պատրաստութեան եղանակին, ծախուց գլխուն մէջ պէտք է նշանակուին նախ պաշտօնէից ամսաթոշակները և յետոյ հանրային պաշտօնատանց զանազան ճիւղերու այլեւայլ ծախքերը, Վագֆ գիւղերու տասանորդի տրոց փոխարժէքն, աւելցնելով անհրաժեշտ ծախքերն և հաշուեկշիռ։ Յաւելեալ մասը պիտի պահուի, գործածուելու համար այն ծախուց որք անհրաժեշտ դատուած են հանրօգուտ շինութեանց, բարեգործութեանց և հանրային կրթութեան համար։

Այն պարագային մէջ, յորում այս յաւելեալ մասն անբաւական ըլլայ գործադրելու այդ նպատակներն և որոց գործադրութիւնն անհրաժեշտ դատուի, Ընդհանուր ժողովը պարտի գտնել հասոյթի նոր աղբիւրներ, տուրքեր սահմանելով և օրինաւոր չափով յաւելում մը ընելով ոչխարի և այծի տրոց վրայ։ Կրետեցիք ազատ կը գտնուին զինուորական ծառայութենէ և զինուորական տուրքէ և կղզւոյն մէջ արհեստական ու կալուածական տուրք չվճարեն, ինչպէս որ կ'ըլլայ կայսրութեան միւս նահանգաց մէջ։ Կրետէի մէջ 6 փարայի տուրք մը կ'առնուի իւրաքանչիւր ոչխարէ կամ այծէ, ինչ որ չը համեմատիր կայսրութեան միւս նահանգաց հետ։ Այսպէս սովորական ծախքերը չպիտի անցնին ելմտացոյցով սահմանեալ գումարն և յետ այսուհետև արդէն չպիտի ներկայանայ ընդհանուր վարչութեան։ Մեր Բ. Դռնէն արտօնութիւն պիտի խնդրուի նոր հասոյթներու հայթայթման և հանրօգուտ շինութեանց ու հանրային կրթութեան վերաբերեալ արտասովոր ծախքերու համար։

Թ. Որովհետեւ քաղաքներու ու գիւղաքաղաքներու կանոնաւորութեան և մաքրութեան ծախքը հասարակաց տուրքով կը հայթայթուի, և թէ առ այդ յատկացեալ տուրքերն, ինչպէս են՝ տան վարձելու պայմանագրութեանց, շէնքերու, քարիւղի և ստանդանոցներու տուրքեր՝ բաւական չը լլին, Ընդհանուր ժողովը իրաւունք ունի հասարակաց նոր տուրք մը սահմանել ինչպէս նաև ուրիշ աղբիւրներ գտնել ապահովելու համար այդ կարգի թաղապետական գործերու կանոնաւոր վարչութիւնը։

Ժ. Նախորդ Ֆերմաններու արտօնած առանձնաշնորհմունք, եթէ կը համապատասխանեն ներկայ Ֆերմանին, պիտի պահուին։ Մինչեւ Մեր կայս. Ֆերմանին հրատարակութեան թուականը զինուորական ատեանին կողմէ դատապարտեալ քաղաքական յանցաւորաց ընդհանուր ներումն կը շնորհեմք ի բաց առեալ սովորական յանցաւորներն և կղզւոյն մէջ խռովութեանց գլուխ կեցողները։ Մեր կայս. Ֆերմանի այս պարունակութիւնք Մեր նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ որոշուելով Մեզ մատուցուած և վաւերացուած են Մեր կայսերական Իրատէով, եւն, եւն։

ՏՈՔԹ. Ն. ԷՄՆԷՐԵԱՆ, ակնաբոյժ, նախկին օգնական Բարիզի հանրահռչակ ակնաբոյժ Տր. Վէքէրի, ամէն օր կէս օրէն վերջ կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ-գաբու, Ալէքեան դեղարանը, Մեծ-Մաքսատան դիմաց։ 916 4—6

ՏՈՔԹ. ՃԻՎԱՃԻՐՃԵԱՆ

Գաւառաց մէջ շատ տարիներ քաղաքային բժշկութեան պաշտօնն յաջողապէս վարելէ յետոյ, այժմ Կ. Պոլիս հաստատուած է, և իւր բնակարանն (ի Վլանկա, Ցանոց Ս. Թորոս եկեղեցւոյ կից) հիւանդներ կ'ընդունի ձրիապէս՝ չորեքշաբթի արտաքին հիւանդութեանց համար, և շաբաթ օր ներքին հիւանդութեանց համար, մինչև կէս օր։ Վկայեալ աղքատ հիւանդաց վրայ վիրաբուժական գործողութիւններն ևս ձրի կը կատարէ։ Շաբթուն միւս օրերը մինչեւ կէս օր հիւանդ կ'ընդունի, մասնաւորապէս ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնք, մանկաբարձութիւն, և վիրաբուժական գործողութիւնք.—քարահանութիւն, խեղաբուժութիւն, լուսնտութիւն, եւն. որոց վրայ յատուկ փորձառութիւն ունի։

768 6—20

ՕՐԱՑՈՅՑ
ԵՒ ԳՈՒՇԱԿՕՐԱՑ
1890
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՌՅԽ—ՌՅԽԱ
ՎԵՆԵՏԻԿ — Ս. ՂԱԶԱՐ

Կը վաճառի ի Սեղբոս խան, Մխիթարեանց գրատունը։ 945 3—4

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Պ. ՄԷՅՖՌ
Ժ. ՏԸԼՈՐՄ, ՅԱՋՈՐԴ
Օ ՎԻԼ ՏԸ ՓՐԱՆՍ
Ղալաթիա, 3, Մահմուտիյէ փողոց
(Քարա-քէօյ)
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ
Աճագին զեղչով
ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

Ամէն տեսակ անձրեւանոցք, գաւազանք, բրդեայ գուլպայք, կօշիկք, պտիկ աղջկանց համար գուլպայք, Փլանէլէ ժիլէներ, Թրիգօ տաբատներ, մերինոսէ ժիլէներ, կտաւեայ շապիկք, Փլանէլէ շապիկք, օծիք և թենոց, փողպատ, ամէն տեսակ ձեռնոց, մատամոր, անկողնի սաւաններու համար կտաւ, բամբակեղէնք, զուտ բրդէ Փլանելք, ձեռաց սրբիչք, անձեռոցք, թաշկինակք, անկողնի ծածկոցք, անթափանցելի հագուստներ, ուղեւորութեան մուշտակներ, հօտաւէտ նիւթեր, խաղալիկներ, ալպոմներ և այլն և այլն։

ՄԻԱՅՆ ԳԻՆ — Ոսկին 108 էն։

Վաճառատան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքներուն այս մեծ զեղչի մասին համոզուելու համար կը բաւէ պարզ այցելութիւն մը ի վաճառահանդէսն, ուր պիտի հասկցուի ապրանաց անստգիւտ յատկութիւնն և ընծայուած առաւելութիւնները։

Ժ. ՏԸԼՈՐՄ
869 Յաջորդ Պ. Մէյֆռի

Հրատարակուեցաւ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1890
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
(Աստմեան)

Ներկայ տարւոյ ընդարձակ Օրացոյցը ճոխագոյն է եւ կը բաղկանայ 356 երեսէ:

Գին 3 Ղրուշ

ՊԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Տոմարական գիտելիք. Օրացոյց. Ժամանակագրութիւնք։

Օսմանեան կայսրութիւն.— Աւագանի կայս. պալատան.— Նախարարք Բ. Դրան.— Մեծ պաշտօնատարք մայրաքաղաքին.— Հրամանատարք բանակաց.— Կուսակալք նահանգաց.— Օսմանեան դեսպանք և նուիրակք յօտար երկիրս.— Դեսպանք և հիւպատոսք օտար տէրութեանց ի Կ. Պոլիս.— Հայազգի աստիճանաւորք և պաշտօնատարք Օսմ. տէրութեան.— Հայրապետութիւն Հայոց, Առաջնորդութիւնք Ռուսաստանի վիճակաց, վանօրէք եւ վանահայրք Ռուսաստանի.— Կեդր. վարչ. Հայոց Թուրքիոյ.—Ազգ. Ընդհ. Ժողով, Կրօն. և Քաղ. Ժողովք, Տեսուչ խորհուրդք, պաշտօնեայք Պատրիարքարանի.—Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղէմի.—Առաջնորդութիւնք Թուրքիոյ.—Կաթողիկոսութիւնք Կիլիկիոյ և Աղթամարայ. Հոգեւորութիւնք յօտար երկիրս.—Վիճակագիր Թաղօրէից. եկեղեցիք, քարոզիչք, քահանայք, Թաղ. խորհուրդք, վարժարանք, պաշտօնեայք և այլն.— [illegible] գիտական [illegible] աղջկանց [illegible].—Համագումար Թաղօրէից. Բարեգործական եւ կրթ. հաստատութիւնք եւ ընկերութիւնք.— Հռովմէական Հայ հասարակութիւն.—Բողոքական Հայ հասարակութիւն.—Բժիշկք.—Փաստաբանք.—Լրագիրք.— Ընկերութիւնք շոգեշարժ նաւարկութեան. Մախսուսէ, Խաիրիյէ, Մեսաժըրի Մարիթիմ, Ռուսական ընկերութիւն, Աւստրօ-Հունգար Լոյտ, Ֆլօրիօ և Ռիւպաթինօ, Ֆրէսինէ և Ընկ., Փաքէ և Ընկ. Բ. Մ. Կուրչի եւ Ընկ., Բան Հէլլենիք — Ժամանակացոյց երթեւեկութեանց կառախմբոց ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ և Ադրիանուպոլսոյ, ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ և Վիեննայի, ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ եւ Բարիզի.—Բաղդատութիւն դրամոց.— Կանոնագիր հեռագրութեանց եւրոպական և ասիական քաղաքաց Թուրքիոյ.—Նիշ հեռագրի միջազգային թելերու.— Եւրոպական միջազգային թղթատարութիւնք և նիշ թղթատարութեանց եւրոպական երկիրներու համար.—Ժամանակացոյց սուրհանդակաց Օսմ. միջազգային թղթատարութեանց.—Ժամանակացոյց ցամաքային թղթատարութեան Թուրքիոյ ասիական գաւառաց.— Սակագին տոմսակաց երթեւեկութեան կառախմբոց ընդ մէջ Կ. Պոլսոյ եւ արուարձանաց.—Հայազգի աստիճանաւորք և պաշտօնեայք Ռուսական և Պարսկական տէրութեանց.—Ծանուցմունք։ 941

Պատիւ ունիմք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Տօքթօր Էվլիպօլ, մասնագէտ ջղական, [illegible] և մորթի հիւանդութեանց, կ'ընդունի իրեն դիմողներն, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Օսմանեան դրամատան մօտ, ԷՔՕՆՕՄԻՔ դեղարանին մէջ կէս օրէն մինչեւ մէկ ու կէս ժամ, երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը, 866 16—20

Աղքատք ձրի կը դարմանուին։

ՍԳՈԴԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Սգոդ և Պօուն,

Յօժար հետեւ ակսած եմ գործածել ձեր [illegible] Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկական խուլային և անօրինութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրուի ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՄԲԷՐԻ

Ֆէս վէ Իզմիտ ֆապրիգայի հիւմայունլէրի իչուն ալընաճագ իքի պին ալթը եիւզ քիլօ չիվիտին պէհէր քիլօսու տօգսան ղրուշ թալիպի [illegible] օլուպ քեանունի էվվէլին տէօրտիւնճի կիւնիւ գարարտաթէսի վէ պէշինճի կիւնիւ տախի իհալէյի գաթիյէսի իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն Մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

30 Թըշրինի սանի 1889 925
Նօ. 19 2—3

ԲԱՑՈՒՄՆ
ՄԱՅԵՐԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ
Ի ՊՈԼԻՍ — ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ

ՊԱՏՐԱՍՏ եւ ՁԱՓԻ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐ
ԱՐԱՆՑ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ և ՏՂԱՅՈՑ համար
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Արանց ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ վերաբերեալ ամեն բաներու համար
ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՈՒԳԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐԸ
Ի վաճառ հանուած բոլոր ապրանքները կը զանազանուին իրենց ԼԱՒ ՏԵՍԱԿՈՎ, ԸՆՏԻՐ ԿԱՐՈՒԱԾՔՈՎ և ՍՔԱՆՉԵԼԻ ԳՆՈՎ.
ՄԱՅԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ դրութիւնն եղած է, է և պիտի ըլլայ միշտ
ԱՂՈՒՈՐ, ԱՂԷԿ եւ ԱԺԱՆ
Եղբա՛րք ՄԱՅԵՐԻ 827

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

69

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՕՃԼ ԵՒ ՕՃԼ ԸՄՊԵԼԵՍՑ
ՆՈՐ ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՒ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ՍՏԱՄՊՈՒԼ
Կ. Պոլիս, Պօլ-Գաբան խանի դրան դէմ

Վերոյիշեալ ճաշարանը կը մատակարարէ ընտիր և համադամ կերակուրներ ու անուշեղէնք, չափաւոր գներով։ Գարեջրատան մէջ կը գտնուին զանազան ըմպելիք, ի մէջ այլոց Պուլկարիոյ և այլ ազգնաց գինիներ։

Վիեննայի բուն գարեջուր։ Յաճախորդք կը գտնեն լրագիրս հաւաքածոյք ամէն լեզուէ։ 1—5

PAPIER WLINSI

ՎԼԻՆՍԻ Թուղթին առաջին յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Ռըւմաթիզմալ [illegible] բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի ախտերուն։ Հարբուխ, Պրօնշիդ, Կողերու ցաւ, Ցօդացաւ։ Իր գործածութիւն շատ պարզ և դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

J. Wislin & Cº. 31, Rue de Seine
Paris

Կը գտնուի ամէն դեղատանց մէջ։
Պահանջել ՎԼԻՆՍԻ անունը։

THE ÉCONOMIQUE
MARQUE DÉPOSÉE

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

10 Ճէլալ-պէյ խանի տակը 10

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ
ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յաստի խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է։

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ
ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 949

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ
LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամոնտոյի Պանդային դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

186

ՔԻՒՆԱՐՏ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամէն երկու շաբաթ կը բանին Լիվէրբուլէ և [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4535
Սէրվիա	7391	Սամարիա	2574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէփփօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մառաթոն շոգենաւը Նաւապետ Մաքնէյ այս հասաւ և ի մօտոյ կը մեկնի ի Լիվըրբուլ։

Մորոքքօ շոգենաւը Նաւապետ Սթէֆէնս. Լիվըրբուլէն կ'սպասուի դէպ ի ամսոյս 27։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալ
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան,
Ղալաթիա
910

"ՖՈՐԹՈՒՆԱ"

Ընդհանուր ապահովագրական Անանուն Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Պերլին յԱմին 1868
Դրմգլխ. 1,875,000 Ֆր.
Պհեստ. դրամ 1,337,000 »

"ՏԻՒՍԷԼՏՈՐՖԷՐ"

Ծովային, Գետային եւ Ցամաքային ընդհանուր ապահովագրական Ընկերութիւն

Հիմնեալ ի Տիւսէլտորֆ, 1845
Դրմգլխ. 3,750,000 Ֆր.
Պհեստ. դրամ 3,099,367.15

Ընկերութիւնքս որք միացեալ են Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ, փոխադարձ երաշխաւորութեամբ կ'ապահովագրեն ամէն տեսակ վաճառք և դրամածրարներ, ընդդէմ ծովային, գետային և ցամաքային փոխադրութեան վտանգաց, խիստ շահաւոր պայմաններով։

ՀԱՆԶԷԱԹԻՇԷ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Հիմնեալ ի Համպուրկ յԱմին 1874
Դրամագլուխ 3,750,000 Ֆր.
Պահեստի դրամ 600,000 »

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կալուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատանց մէջ ապրանքներ, ամենաշահաւոր պայմաններով։ 583

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ ուզողներ կը հրաւիրուին դիմել առ ՏԻՐԱՆ Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ, ընդհանուր գործակալ վերոյիշեալ երեք ընկերութեանց. ի Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու Րաշիտ Փաշա Խան, Թիւ 13 և 14։

ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ հեշտահամ և կազդուրիչ ըմպելի մ'է, բաղկացեալ Բորդոյի գինիէ, և Լիէպիկի մսի հիւթէ և Մալթի հիւթէ, կազմելով այսպէս սնուցանող, զօրաւոր և գրգռիչ խառնուրդ մը, որ թէ առողջ և թէ անկար մարդոց համար լաւ է հաւասարապէս.

Coleman's Liebig's Extract of MEAT & MALT WINE

HUNDREDS OF TESTIMONIALS HAVE BEEN RECEIVED FROM MEDICAL MEN.

Բժշկական համալսարանն հաւանած է նմա և բազմաթիւ նշանաւոր բժիշկներէ յանձնարարեալ է ՀԱԶԱՐԷ ԱՒԵԼԻ ԲԺԻՇԿ գրկած են իրենց վկայութիւններն։ Աստ կը թարգմանենք վկայութիւնն տոքթոր

Թ. ՐԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԼՍԻ Մ. Ր. Ս. Ս. Լ. Լ. Մ. Ք. Ս. Ր. Ճ. ԵՒ ԸՆԿ.

26, Լորտ Րոտ և 24 Համիլդըն Սգուէյր

Պըքընհիտ, 2 սեպտեմբեր 1889

Պարոնայք — ի նկատի առնլով խարդախ մրցման մը հանած զանազան լուրերը, կը փափաքիմ յայտնապէս գրուցել ձեզ թէ որչափ գոհ եմ ձեր Մսի և Մալթի պատրաստութենէն. Քանի քանի անգամներ տեսած եմ առոր առողջարար ազդեցութիւնն այն հիւանդութեանց վրայ որոց համար պատուիրած եմ զայն, և ինչ ինչ պարագայից մէջ ձեռք բերած եմ հրաշալի արդիւնքներ զորս պարզ գինին (առանց մսոյ) չպիտի կրնար տալ.

Ընդունեցէք, և այլն և այլն.

Թ. ՐԷՃԻՆԱԼՏ ՃՈՆԼՍ

Ի վերջոյ, մայրաքաղաքիս գլխաւոր բժիշկք ջերմապէս յանձնարարած են զայն։

Հարցնել ԳՈԼԻՄԷՆԻ ԳԻՆԻՆ Լիէպիկի մսի և Մալթի խառնուրդով, զգուշանալ կեղծերէն.

Դիմեցէք ստորագրելոյն, միակ գործակալ ի Թուրքիա Գոլիմանի և ընկերութեան գործարանին Ս. Ճօրճօ Նորուիչ և Լոնտոն։

ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից. Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա 80

ԵԹԷ ԿԸ ՀԱԶԱՔ

ԱՌԷՔ ՄԻԱՅՆ
ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍՏԻՅԼՆԵՐՆ
ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԵԺԻՂԻՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

PASTILLES GÉRAUDEL MARQUE DÉPOSÉE

Որք շնչուելով եւ ուտուելով կը ներգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Պրոնշիդի, Դուլի, Շնչարգելութեան, Ձայնի կերկերման, Խուչակատարի եւլն. Ամէն բժիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍՏԻՅԼՆԵՐԸ գործածութիւնն եւ կ'արգելուն գործածել խայծղանի այլ եւ այլ շաքարահատերն

ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՔ
Խայծղանի շաքարահատերու —

1. ՍԱՐՍԱՂԱՆԱՆ ԽՈՂՈՎԱԿԸ, [illegible]

2. ԽՈՂՈՎԱԿԻՆ ՃԱՅՐԵՆ [illegible]

3. ԱՂԻՔՆԵՐՈՒՆ մէջ կը [illegible]

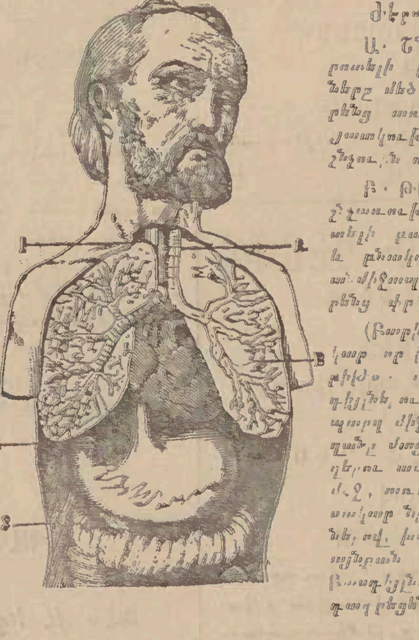

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ժէրօտէլի բաստիյլներու —

Ա. ՇՆՉԱՓՈՂներուն մէջ ժէրօտէլի բաստիյլներու գոլորշի, ներքս մտնալով կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, զանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին։

Բ. ԹՈՔԵՐՈՒՆ մէջ [illegible]

(Բարիզի բժշկական [illegible])

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍՏԻՅԼՆԵՐՆ [illegible]

Տարին 100.000էն աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բաստիյլներով եւ Պ. Ժէրօտէլ 40.000էն աւելի շնորհակալեաց նամակ ունի.

Ժէրօտէլի Բաստիյլներն են [illegible] 1878ի [illegible]

[illegible] 72 [illegible]

Ա. ԺԷՐՕՏԷԼ, դեղագործ ի Սէն-Մէնհու, (Ֆրանսա)

Կ. Պոլիս [illegible] Տ. Մ. Մէզիքի, [illegible] և Ընկ. 696

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռայցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրքեւն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եայլն. Նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Զգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահապետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշ բանի չեն ծառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդունայն գրգռելու և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ալ կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօկի անունը և Բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լըռիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիգէթին վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ Հոկի մօրիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառավարութեան կնիքն պիտի գտնուի. ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընելու է։

Գործարանի նշանը։

ՍՈՒԼԹԱՆԱԿԱՆ ԻՐԱՏԷ [illegible]

Թուրքիոյ համար միակ [illegible] Գ. Պ. ՏԷԼԼԱ ՍՈՒՏԱ, Պոլիս

693

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ

[illegible]

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մօրիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՉԷԼ 443

ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐՆ ՀԵՇՏԱԲՈՅՐ ԿԸ ԽՆԿՈՒԻՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐՈՎ
Լոգարանի եւ արդուզարդի համար

Այս աղերն, առողջապահական մեծ յատկութիւններ ունենալով, շատ անուշ կ'ընեն ջուրը և հեշտաբոյր հոտ մը կուտան նմա։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԱՂԵՐԸ անմահ ազդեցութիւն ունին գեղեցկացնելու և պահպանելու համար մորթը, թաւշանման ընծայելով զայն, և գոյնին տալով գեղ ու թարմութիւն։

Արեւելեան Անուշահոտ Աղերը գործածելի են ՀԻՒԱՆԴԱՑ ՍԵՆԵԱԿԻՆ ՄԷՋ, զի կը նպաստեն օդը զովացնելու և հաճոյ են հոտառելեաց.

Այս աղերուն հակաճնեխական յատկութիւնները շատ օգտակար են մորթի հիւանդութեանց։

Ս. ԹՐԱՎԱՍՕ և ԸՆԿ. 27, Ճիւրի Սգուէր Լոնտոն

Դիմել առ միակ գործակալն ի Թուրքիա
ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ, պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամուէյից, Թիւ 65 և 97, Ղալաթիա։ 681

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ
(ԼԱՍԴԻՔ)

NORTH BRITISH RUBBER Cº EDINBURGH

NORTH BRITISH RUBBER Cº LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

ՀԱՆՐԱՃԱՆՕԹ ՆՈՐԹ-Հ ՊՐԻԹԻՇ ՐԻՊԸՐ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իրրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են [illegible]։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն [illegible] ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռ մը և [illegible] պատկերը դրոշմուած է իրրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ [illegible] թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Թաճաման Օղլու խան, [illegible] Թիւ 13 մթերանոցը 837

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ
ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 1686
1889 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՑՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսփորէն ելնող շոգենաւեր

2 15 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք.
2 15 Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Պեշիք.
1 15 Եէնիմ. Մեղ. Պեգոյք. Թար. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիկթաշ
2 20 Պէյգոզ Բաշչա. Զուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
2 50 Բ Ա. Գավագ Մեգարգ. Պեգոյեքա. Թարպ. Պէյգոզ Բաշչա. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պեշիկթաշ
3 15 Եէնիմ. Մեգարգ. Պեգոյեքա. Թարապ. Եէնիք. Սթէնիա Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթա. Պեշիք.
4 — Մեղպ. Պեգոյեքա. Թարպ. Պէյգոզ Բաշչա. Զուպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյ. Գուզ. Խասկ.
4 45 Եէնիմ. Մեգպ. Պեգոյեք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիկթաշ
5 15 Պէյգոզ Բաշչ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Պեշիք.
6 — Եէնիմ. Մեգպ. Պեգոյեքա. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկ. Պօյճ. Ր. Հիսար Պեպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք.
7 — Եէնիմ. Մեգարգ. Պեգոյեք. Թարապ. Պէյգ. Բաշչա. Եէնիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտոյ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթ. Գուզկ. Պեշիք. Խասկ.
8 15 Ա. Ր. Գավ. Մեգպ. Պեգյեք. Թարպ. Եէնիք. Սթէն. Միրկէօն Ր. Հիսար Պեպէք. Արնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիկ.
9 — Մեգպ. Պեգոյեք. Թարպ. Պէյգոզ. Բաշչ. Զուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Խասկ.
10 — Մեգպ. Պեգ. Թարպ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պեշիք.

Կամուրջէն մեկնող շոգենաւեր

3 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պեգյք. Մեգպ. Եէնիմ.
3 35 Գավագմէ. Խասկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Բաշչա. Պէյգ. Թարպ. Պեգոյեք. Մեգարգ. Եէնիմ.
3 50 Խասկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Զուպ. Բաշչ. Պէյգոզ
4 15 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Պօյճ. Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Պեգյեք. Մեգպ. Եէնիմ.
5 15 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պեգյեք. Մեգպ. Եէնիմ. Ր. Ա. Գավագ
6 15 Գավագմէ. Խասկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթաք. Արնավ. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյգոզ Թարպ. Պեգ. Մեգարգ. Եէնիմ.
8 15 Պեշիք. Խասկ. Գուզկունճ. Օրթաք. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտոյ. Ա. և Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Պեգոյեքա. Մեգպ. Եէնիմ.
8 30 Պեշիք մինչ. Օրթ. Արնավուտ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարպ. Մեգպ. Պեգյ.
10 5 Գավագ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Զուպագլը Բաշչա. Պէյգ. Թար. Մեգ. Ր. և Ա. Գավագ.
10 15 Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկ. Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Պեգյ. Մեգարգ. Եէնիմ.
11 — Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Միրկէօն Եէնիք. Թարպ. Պեգ. Մեգարգ. Եէնիմ.
11 10 Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Զուպ. Բաշչա. Պէյգ.
11 30 Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք.
12 — Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ.